

Grigorij Zinovjev: Tesar om den kinesiska revolutionen

(14 april 1927)

[Ur Trotskij, Problems of the Chinese Revolution, 1932. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Till SUKP:s [Sovjetunionens kommunistiska partis] centralkommittés politbyrå. Med tanke på hur oerhört viktig och komplicerad frågan om den kinesiska revolutionen är, har jag formulerat mina uppfattningar om den skriftligt. Jag ansåg detta särskilt viktigt eftersom kamraterna Stalin och Bucharin i samband med det möte med Moskvafunktionärer som ägnade sig åt den kinesiska frågan, tillskrev mig uppfattningar som jag i själva verket inte delar. Jag anhåller om att mina teser ska delas ut till plenarmötets medlemmar, eftersom jag tänker anmoda dem att avvisa CK:s beslut angående den situation som uppstått i Kina efter erövringen av Shanghai och andra händelser på senare tid.

Moskva, 15 april 1927,

G Zinovjev

De händelser som för närvarande utspelar sig i Kina har lika stor betydelse som de händelser som ägde rum i oktober 1923 i Tyskland. Och precis som hela vårt partis uppmärksamhet vid den tiden riktade sig mot Tyskland, måste samma sak nu göras med Kina, i synnerhet som den internationella situationen har blivit mer komplicerad och oroande för oss.

Som ett resultat av händelserna i Tyskland 1923 sammankallade vårt partis CK en specialkonferens för representanter från de lokala partiorganisationerna (tillsammans med plenarmötet), antog speciella teser, mobiliserade hela partiet, inkallade en speciell internationell konferens via sina representanter i EKKI, etc.

Samma sak måste göras även nu.

1. Leninismens principer och de nationella befrielseörelserna

Revolutionen i Kina är av världshistorisk betydelse. För att förstå och på ett riktigt sätt bedöma händelserna i Kina måste man vara helt klar över leninismens uppfattningar om den nationella befrielseörelsens natur i koloniala och halvkoloniala länder i allmänhet.

Lenin skrev:

Den sociala revolutionen kan inte försiggå annorlunda än i form av en epok som förenar proletariats inbördeskrig mot bourgeoisin i de framskridna länderna med en hel rad demokratiska och revolutionära rörelser, däribland nationella befrielseörelser, bland de utvecklade, efterblivna och förtryckta nationerna.

Varför? Jo, därför att kapitalismen utvecklas olikmässigt, och den objektiva verkligheten visar oss vid sidan av de högt utvecklade kapitalistiska nationerna en hel rad i ekonomiskt avseende svagt utvecklade eller helt utvecklade nationer.¹

De förtryckta ländernas nationella befrielseörelser är därför, enligt Lenin, en del av den socialistiska världsrevolutionen, även om Lenin själv definierade dem som demokratiska och revolutionära, det vill säga, så vitt det gäller deras omedelbara mål, borgerliga rörelser. De förtryckta folkens nationella befrielseörelser är en del av den internationella socialistiska revolutionen. Men det betyder inte att varje nationell rörelse i varje ögonblick, i varje situation, är en revolutionär faktor.

¹ Lenin, *Om en karikatyr på marxismen och om imperialistisk ekonomism*, på marxistarkiv.se, s 19-20.

Det betyder bara att den nationella befrielse-rörelsen i sin helhet när det kommer till kritan är en sådan faktor.

En nationell befrielse-rörelse kan gå igenom olika stadier. När det finska folket (även borgarklassen) kämpade mot tsarismen (det vill säga mot den tidens ryska imperialism) så var det en nationell befrielsekamp. En gång kämpade den finska borgarklassen, under ledning av Svinhufvud (som själv landsförvisades av tsarismen), mot Kerenskijs imperialistiska regering. Objektivt undergrävde detta den ryska borgarklassens makt och hjälpte till att förbereda det ryska proletariats seger i oktober 1917. Men dagen efter oktoberrevolutionen överlämnade Svinhufvud och de andra, som just hade beviljats självständighet av sovjeterna, "sina" arbetare, som förberedde sin egen oktoberrevolution, till slaktaren Mannerheim som dränkte den finska proletära revolutionen i blod. I viss mån kämpar den finska borgarklassen än idag för sitt nationella oberoende. Det går inte att säga att Finland är en imperialistisk stat, den kan bara vara ett "verktyg" för imperialismen. Trots det kan man idag inte säga att den finska nationella rörelsen har någon revolutionär innebörd. Den nationella befrielse-rörelsen i Finland har övergått till att vara en borgerlig reaktion, eftersom proletariatet när allt kommer omkring inte var starkt nog för att lyfta rörelsen till ett högre plan, det vill säga leda till en segerrik proletär stat i Finland.

Ett annat exempel: den nationella befrielse-rörelsen i Polen. Rysslands bästa krafter – Herzen, Tjernysjevskij – stödde upproret i Polen. På Första internationalens tid ansåg Marx och Engels med rätta att den nationella befrielse-rörelsen i Polen var värdig det internationella proletariats stöd. Hatet mot tsarismen, som i Polen härrörde från de stora ryska godsägarnas förtryck av det polska folket, hade en revolutionär innebörd. Ända från det imperialistiska krigets början förvandlade den polska borgarklassen trots det den nationella rörelsen, som leddes av Pilsudski, till en leksak åt den tyska imperialismen och senare till ett verktyg åt den franska och engelska imperialismen.

Turkiet är ett ännu mer intressant exempel. Den nationella rörelsen i Turkiet, som leddes av Kemal Pascha, hade under lång tid en otvetydigt revolutionär karaktär, och förtjänade helt och fullt att kallas en nationell revolutionär rörelse. Den riktade sig mot landet gamla feodala regim, mot sultanatet, såväl som mot imperialismen, först och främst den brittiska imperialismen. Denna rörelse svepte med sig en enorm massa bönder och i viss mån den turkiska arbetarklassen. *Den tidens* kemalistiska parti liknade *i viss mån* dagens Guomindang. (Men vi får inte för ett ögonblick glömma att arbetarklassen i Turkiet givetvis var svagare än i Kina.) Det kemalistiska partiet hade sitt "folkkommissariernas råd", det betonade sin solidaritet med Sovjetryssland, etc, etc. I ett telegram från Kemal till Tjitjerin, daterat 29 november 1920, står det bokstavligen: "Jag är djupt övertygad om att den dag då å ena sidan de arbetande i väst och å den andra Asiens och Afrikas förtryckta folk inser att det internationella kapitalet utnyttjat dem för att de ömsesidigt skulle tillintetgöra och förslava varandra, enbart till sina härskares förmån, den dag då medvetenheten om den koloniala politikens brott kommer att uppfylla arbetande massornas hjärtan i världen – då kommer borgarklassens makt att ta slut!" Det hindrade inte Kemal från att lite senare skära halsen av de kommunistiska ledarna, från att tvinga arbetarrörelsen till en olaglig tillvaro, från att begränsa jordreformen till ett minimum, och i sin inrikespolitik följa en linje som ledde till borgarklassen och de rika bönderna. Det hände därför att det turkiska proletariatet var alltför svagt för att skapa en självständig klassmakt och hjälpa bönderna att, under proletariatets herravälde, skapa en central ledning för den turkiska revolutionen som inte var beroende av den liberala borgarklassen, av de borgerliga officerarna, etc, etc. Nu är kemalismen inte en nationell revolutionär rörelse, den är inte en del av den socialistiska världsrevolutionen. Den nationella enandet av Turkiet fortsatte – men "på ett kemalistiskt sätt", det vill säga ett borgerligt sätt, precis som enandet av Tyskland på sin tid genomfördes "på Bismarcks sätt". Den nationella rörelsen i Turkiet växte inte över direkt i en revolutionär rörelse knuten till den internationella proletära rörelsen.

I Persien fick den nationella befrielse-rörelsens paroller till en början också en läpparnas bekännelse från de besuttna klasserna, men de förvandlades därefter till sin motsats, till Riza Shahs militära och

fascistiska monarki, som till stor del i själva verket är ett verktyg för England. Under täckmantel av paroller om ”nationellt enande” och ”framsteg” (”centralisering”, ”modernisering”) upprätthålls i själva verket en feodal regim i byarna och minsta uttryck av politiskt missnöje från de arbetande trycks ner.

Många sådana exempel kan dras av de nationella rörelserna i Indien, Egypten, etc, i synnerhet under det imperialistiska kriget och åren omedelbart efter det.

Revolutionens historia har visat att varje borgerligt demokratisk revolution som inte omvandlas till en socialistisk revolution oundvikligt övergår i borgerlig reaktion. Antingen går den framåt eller bakåt, men den blir inte stående på samma fläck. Antingen en uppåtstigande eller en nedåtgående linje. Denna lag går som en röd tråd genom alla stora revolutioner, först den stora franska revolutionen, via revolutionerna 1848 och den ryska revolutionen 1905 till den tyska revolutionen 1918.

När Lenin höjde parollen om ”proletariatets och böndernas diktatur” för den första ryska revolutionen 1905, och försvarade uppfattningen att en radikal seger för den borgerliga revolutionen bara gick att uppnå med hjälp av proletariatets och böndernas revolutionära diktatur, så skrev han på samma gång: ”denna diktatur kommer ofrånkomligen att vara ett tillfälligt fenomen (den är nämligen antingen en övergång till en borgerlig diktatur och proletariatets nederlag, eller till den socialistiska diktaturen).”²

Samma lag gäller i huvudsak för nationella befrielseörelser. I den mån en nationell befrielseörelse och ett nationellt enande äger rum under borgarklassen, i samma utsträckning kommer de nationella befrielseörelserna – även om de uppnår stor omfattning – att vid en viss tidpunkt gå den borgerliga reaktionens väg. Hela det senaste årtiondets nationella befrielseörelser har i stor utsträckning bidragit till att skaka om imperialismens grundvalar. Trots det måste dessa nationella befrielseörelsers konkreta inriktning och resultat under de senaste åren få det internationella proletariatets förtrupp att nyktert inse att nationella rörelser på intet sätt alltid har samma karaktär, och att de så länge de förblir under borgarklassens ledning under vissa perioder definitivt kommer att spela en antiproletär roll, och bli imperialismens verktyg.

2. Den borgerliga demokratin och den nationella revolutionära rörelsen

Varje nationell revolutionär rörelse är en borgerlig rörelse, men alla borgerligt demokratiska rörelser är inte nationellt revolutionära rörelser, precis som varje bonderevolution är en borgerlig revolution men alla borgerliga revolutioner inte är bonderevolutioner. Lenin skiljde mellan ”borgerligt demokratiska” rörelser i underutvecklade länder och ”nationella befrielseörelser” i dessa länder. I sin rapport om diskussionen om den nationella och koloniala frågan till Kominterns andra kongress sa Lenin:

För det tredje skulle jag särskilt vilja framhäva frågan om den borgerligt demokratiska rörelsen i de efterblivna länderna. Just denna fråga har framkallat vissa meningsskiljaktigheter. Vi har tvistat om huruvida det skulle vara principiellt och teoretiskt riktigt eller ej att deklarerat, att Kommunistiska internationalen och de kommunistiska partierna måste stödja den borgerligt demokratiska rörelsen i de efterblivna länderna; som resultat av denna diskussion har vi kommit fram till det enhälliga beslutet att tala om nationellt revolutionär rörelse i stället för ”borgerligt demokratisk”. Det råder inte det ringaste tvivel om att varje nationell rörelse endast kan vara borgerligt demokratisk, eftersom befolkningens stora massa i de efterblivna länderna består av bönder, vilka representerar borgerligt kapitalistiska förhållanden. Det skulle vara utopiskt att tro att proletära partier, om sådana överhuvudtaget kan uppstå i sådana länder, skulle kunna genomföra en kommunistisk taktik och en kommunistisk politik i dessa efterblivna länder utan att upprätta vissa relationer till bönderna och utan att ge dem praktiskt stöd. Men här gjordes invändningar om att ifall vi talar om borgerligt demokratisk rörelse, så suddas all skillnad

2 Inte hittat källan till detta citat – öa.

mellan den reformistiska och den revolutionära rörelsen ut. Emellertid har denna skillnad den senaste tiden kommit helt klart till uttryck i de efterblivna och koloniala länderna, eftersom den imperialistiska bourgeoisin gör allt den kan för att inplantera en reformistisk rörelse även bland de förtryckta folken. *Mellan de exploaterande och de koloniala ländernas bourgeoisin har ett visst närmande skett, så att mycket ofta – kanske rentav i flertalet fall – bourgeoisin i de förtryckta länderna, även om den faktiskt stöder de nationella rörelserna, samtidigt också i samförstånd med den imperialistiska bourgeoisin, dvs tillsammans med den, bekämpar alla revolutionära rörelser och revolutionära klasser.* I kommissionen bevisades detta ovedersägligen, och vi ansåg det enda riktiga vara att ta denna skillnad i beaktande och nästan överallt byta ut uttrycket ”borgerligt demokratisk” mot uttrycket ”nationellt revolutionär”. *Meningen med denna ändring är att vi som kommunister måste och skall stödja borgerliga frihetsrörelser i kolonialländerna endast när dessa rörelser är verkligt revolutionära och deras representanter inte hindrar oss från att fostra och organisera bönderna och de breda utsugna massorna i revolutionär anda. Om dessa betingelser inte föreligger, måste kommunisterna i dessa länder bekämpa den reformistiska bourgeoisin, dit även Andra internationalens heroer hör.* Reformistiska partier finns redan i de koloniala länderna, och deras representanter kallar sig ibland socialdemokrater eller socialister.³

I dessa Lenins teser har vi redan nyckeln till den kinesiska revolutionens samtliga taktiska problem. Även om vi som kommunister till och med utnyttjar opportunistiska borgerliga och småborgerliga rörelser i proletarietets intressen, så stöder vi inte varenda nationell rörelse utan bara de vars företrädare inte hindrar oss från att skola och organisera bönderna och de breda förtryckta massorna. De förtryckta ländernas borgarklass har lärt sig mycket väl att ”stöda” den nationella rörelsen med ena handen, och tillsammans med den imperialistiska borgarklassen bekämpa de revolutionära klassernas revolutionära rörelser med den andra handen.

Om vi tillämpar detta på dagens Kina måste vi säga: Höger-Guomindang har varit och är fortfarande de som leder Guomindang, och de ”stöder” också den nationella rörelsen med ena handen samtidigt som de med andra handen allierar sig med imperialisterna (amerikanska, japanska och engelska) mot de revolutionära klasserna (proletariatet och bönderna).

Dessa Lenins grundläggande föreskrifter antogs av Kominterns andra kongress, och måste hållas i minnet när vi går vidare med lösningen på den kinesiska revolutionens problem.

3. Den kinesiska revolutionen övergripande perspektiv

Kapitalismens utveckling i Kina har under de senaste två decennierna gjort enorma framsteg. Det är fel att tro att den inhemska kinesiska borgarklassen bara äger en mycket liten del av den kinesiska industrin. 60% av kapitalet inom kolindustrin, 20% inom järnindustrin, 65% inom textilindustrin, 70% inom tändsticksindustrin, 25% inom sockerindustrin, 58% av järnvägarna, och 26% av flod- och sjötransporterna ägs av kinesiska kapitalister. 25 kinesiska banker har ett kapital på 250 miljoner kinesiska dollar. Utöver detta uppgår även den inhemska kinesiska borgarklassens handelskapital till en stor summa. Som jämförelse vill vi påminna om det faktum att den ryska industrin i slutet av 1800-talet också huvudsakligen levde på utländskt kapital, att bara 25% av dess totala kapital var ryskt (M N Pokrovskijs siffror). Den totala summan av utländskt kapital som hade investerats i den ryska industrin, handeln och bankerna fram till 1917 beräknades till omkring 2½ miljarder rubel. De utländska kapitalinvesteringarna i Kina är avsevärt mycket större.

”[K]apitalismens erövring av Kina [kommer] att få konsekvenser som bidrar till att det kapitalistiska systemet störtas i Europa och Amerika ...”, skrev Engels 1894.⁴

”Det nästa upproret bland folken i Europa ... kommer med största sannolikhet att bero mer på vad

3 Lenin, *Kommunistiska internationalens andra kongress*, på marxistarkiv.se, s 14. Zinovjevs kursivering.

4 Engels, *Brev till F. A. Sorge*, 10 november 1894, på marxists.org.

som händer i det Himmelska kejsardömet [det vill säga Kina] ... än på någon annan orsak”, skrev Marx ännu tidigare.

... man kan med säkerhet förutsäga att den kinesiska revolutionen kommer att kasta in en gnista i det nuvarande industriella systemets krutdurk, att den kommer att få den allmänna kris som förbereds att explodera, och att denna kris, när den väl har brett ut sig i de främmande länderna, kommer att följa i fotspåren på kontinentens politiska revolution.⁵

Allmänt sett var Marx av uppfattningen (jämför *Klasstriderna i Frankrike*) att det ”naturligtvis lättare [måste] komma till våldsamma utbrott i den borgerliga kroppens lemmar än i dess hjärta, då möjligheten till utjämning måste vara större i de förra än i det senare”.⁶ I denna mening gav han den kinesiska såväl som den ryska revolutionen en enorm världshistorisk betydelse.

Nu har den proletära diktaturen segrat i Ryssland, medan den revolutionära demokratiska diktaturen under proletariatets ledning i Kina kan börja växa över till en socialistisk diktatur – under förutsättning att det kinesiska proletariatet och den internationella arbetarklassens förtrupp har en riktig taktik. Då kommer den socialistiska revolutionen på kontinenten och i Europa att ta ett jättekälv framåt.

I dagens Kina finns det nästan fem miljoner lönearbetare, inklusive tre miljoner industriarbetare som är anställda i gruvor, på järnvägarna, textil- och silkesfabriker, på de stora järnverken, etc.

Till dessa arbetare ansluter sig ett stort antal hantverkare och små anställda som under de nuvarande förhållandena kan och kommer att följa arbetarklassen.

63% av bönderna är fattigbönder som inte äger mer än två hektar mark och som sugts ut och förslavas av de stora godsägarna och kulakerna. Dessa 63% fattigbönder äger bara en fjärdedel av all odlad mark. Fem procent av de rika kulakerna och de stora godsägarna har 30% av all odlad mark, 10% äger 20% av jordegendomarna, mellanbönderna – 20% av alla bönder – har 26% av den odlade marken i sina händer.

Fattig- och mellanbönderna tyngs ner av skatter, höga arrenden, myndigheternas envælde, etc. Hundratals miljoner bönder kan bli allierade till proletariatet.

Om vi till detta lägger att den nationella borgarklassen i Kina fortfarande är relativt svag, att kompradoreerna hatas av folket, att ockrarna, adeln och kulakerna i byarna upprepade gånger har provocerat fram bondeuppror (genom sitt förtryck), att många småborgare, tiotals miljoner av den fattiga stadsbefolkningen och små handelsmän å ena sidan och en betydande del av de intellektuella och studenterna å den andra till sin överväldigande majoritet är missnöjda med den nuvarande situationen, om vi vidare kommer ihåg den avsevärda styrka som proletariatet har på så avgörande ställen som Shanghai, Hong Kong, Tianjin, Hankou, etc, så blir det uppenbart att det är helt möjligt för proletariatet att få herraväldet under den framväxande borgerligt demokratiska revolutionen i Kina.

Den kinesiska revolutionen kommer att segra under arbetarklassens ledning eller inte alls. Annars kommer borgarklassen att ta hand om hela uppgiften, den kommer på ett eller annat sätt att komma fram till en överenskommelse med den utländska imperialismen (med en eller annan grupp av länder eller med ett enskilt land) och därefter kommer den under en period att leda Kina längs den borgerliga vägen och utplåna arbetarklassens förtrupp ännu mer grymt än Kemal Pascha.

Det är inte helt uteslutet med perspektivet på en icke kapitalistisk (del vill säga socialistisk) utveckling i Kina, och den har mycket som talar för sig, förutsatt en riktig politik. Under de senaste åren har imperialismen inte utvecklat Kinas produktivkrafter, och den tenderar inte att göra det heller under kommande åren, på grund av att (1) dess produktionsapparat inte används fullt ut på hemma-

5 Marx, ”Revolution in China and in Europe”, *New York Daily Tribune*, 14 juni 1853, på marxists.org.

6 Marx, *Klasstriderna i Frankrike 1848-1850*, på marxistarkiv.se, s 68.

plan, (2) imperialismens fruktas det inhemska proletariats tillväxt och (3) hela situationen i Kina inte är ”säker” nog för imperialismen, inte ”trygg” nog.

Under den världsrevolutionära epoken lever vi i Kan Kinas produktivkrafter utvecklas längs en icke kapitalistisk väg. I och med att Sovjetunionen existerar och täcker en sjättedel av jordens yta och redan har ett enormt inflytande på den kinesiska revolutionen, i och med att den proletära revolutionen i Sovjetunionen redan har funnits i tio år, i och med att Komintern existerar och förenar världsproletariatets förtrupp i sina led, i och med att de nationella befrielseströrelserna växer över hela världen, i och med att det imperialistiska lägret fortfarande är splittrat av allvarliga motsättningar och i och med att det finns en livskraftig, ung, snabbt radikaliserad arbetarklass bestående av miljontals personer i Kina – så är det möjligt med en icke kapitalistisk utvecklingsväg.

”Frågan ställdes på följande sätt:”, sa Lenin vid den andra kongressen, ”kan vi anse det vara korrekt att påstå att det kapitalistiska stadiet i folkhushållets utveckling är oundvikligt för de efterblivna folk, vilka nu håller på att frigöra sig och bland vilka efter kriget en rörelse på framstegets väg kan skönjas? Vi besvarade denna fråga nekande. Om det segerrika revolutionära proletariatet bedriver systematisk propaganda bland dem och om sovjetregeringarna kommer till deras hjälp med alla till buds stående medel, är det ett misstag att anta att de efterblivna folken ofrånkomligen måste genomgå ett kapitalistiskt utvecklingsstadium.”⁷

Det är möjligt med en icke kapitalistisk (socialistisk) utvecklingsväg i Kina om:

- (a) arbetarklassen verkligen blir en klass som kämpar för sig själv, en självständig klasskraft, om den bygger ett starkt kommunistparti som kan dra med sig bondemassorna, om den inte låter stor- och småbourgeoisien dra in arbetarklassen i ett småborgerligt block ”som innefattar hela nationen”, kort sagt om den förstår hur den verkligen ska bli ledare och rådgivare åt hela den revolutionära rörelsen i Kina, om den tar ledningen över att ena Kina;
- (b) Sovjetunionen med all sin kraft stöder den kinesiska arbetarklassen;
- (c) de proletära revolutionerna i de utvecklade kapitalistiska länderna (England, Frankrike, Japan, USA) mognar och om arbetarna i dessa länder förstår hur de ska hindra sin borgarklass från att strypa den kinesiska revolutionen med militära styrkor;
- (d) den kinesiska revolutionen får ett positivt gensvar i de andra förtryckta länderna, som Indien och Indokina.

En framgångsrik kamp för en icke-kapitalistisk (socialistisk) utveckling är bara möjlig om vi energiskt och oåterkalleligt kastar bort den i grunden mensjevnikiska formuleringen: under revolutionen måste arbetarklassen låta sin politik stå tillbaka för övervägandet att den liberala borgarklassen inte får dra sig tillbaka från revolutionen, eftersom det skulle försvaga revolutionens kraft.

”Av det faktum, att revolutionens innehåll är borgerligt”, skrev Lenin 1907, ”drar man hos oss den platta slutsatsen att bourgeoisin är revolutionens drivkraft och att proletariatet i denna revolution endast har underordnade, osjälvständiga uppgifter och att proletariatet inte kan leda revolutionen!”⁸

Det finns ingen tvekan om att den kinesiska revolutionens nuvarande stadium fortfarande är en borgerligt demokratisk revolution i ett halvkolonialt land. Att fullborda denna borgerligt demokratiska revolution, ge den största möjliga omfattning, hjälpa till att slutföra kampen mot imperialisterna och fullborda ett verkligt enande av Kina, leda den till det skede då den borgerligt demokratiska revolutionen börjar växa över i en socialistisk revolution – allt detta är bara möjligt om arbetarklassen rycker ledningen över rörelsen ur borgarklassens händer under parollen om en jordbruksrevolution och överhuvudtaget drar med sig småbourgeoisien.

7 Lenin, *Kommunistiska internationals andra kongress*, på marxistarkiv.se, s 15.

8 Lenin, *Förord till den ryska översättningen av K Marx' brev till L Kugelmann*, på marxistarkiv.se, s 2.

Med andra ord är allt detta bara möjligt med hjälp av en radikal uppdelning längs klasslinjer inom den nationella befrielseörelsens läger i Kina, en uppdelning som har inletts och från och med nu kommer att gå framåt dag för dag. Att frukta denna uppdelning, att vidhålla enhetsfronten med den nationella borgarklassen, att sträva efter att ”inte skrämna” denna borgarklass’ ledare, att tolka enhetsfronten under den kinesiska revolutionen som en allians mellan proletariatet och borgarklassen, och Guomindang som ”fyrklassblockets” regering (Martynov, *Pravda*, 10 april 1927) är samma sak som att släcka massornas revolutionära anda, begränsa revolutionens program, tvinga in den i de borgerligt mensjevnikiska parollernas prokrustesbädd* – med andra ord överge perspektivet på en icke-kapitalistisk, socialistisk utveckling av Kina.

När Lenin vid Kominterns andra kongress skisserade perspektivet på en icke-kapitalistisk utveckling i de underutvecklade länderna så kombinerade han direkt detta perspektiv med *parollen om sovjeterna i Öst*, och förkunnade att det till varje pris skulle skapas självständiga kommunistiska organisationer i dessa länder: ”Det är inte nog med att vi i alla kolonier och efterblivna länder måste skapa självständiga kampkadrer och partiorganisationer, genast dra igång propaganda för organisation av bondesovjeterna och eftersträva att anpassa dem till de förkapitalistiska förhållandena, utan Kommunistiska internationalsen måste också föra fram och teoretiskt motivera tesen att de efterblivna länderna med hjälp av de framskridna ländernas proletariat kan gå över till ett sovjetsystem och via vissa bestämda utvecklingsstadier även till kommunism utan att behöva genomgå något kapitalistiskt utvecklingsstadium.”⁹

Vidare:

Sovjetorganisationens idé är enkel och kan tillämpas inte endast på proletära förhållanden, utan även på feodala och halvfeodala bondeförhållanden. Vi har ännu inte särskilt stora erfarenheter på detta område, men debatterna i kommissionen, i vilka flera representanter för koloniala länder deltog, bevisade helt ovedersägligt för oss att det i Kommunistiska internationalsens teser måste påpekas att bondesovjeterna, sovjeterna för de utsugna människorna, är ett medel som inte bara lämpar sig för de kapitalistiska länderna, utan också för länder med förkapitalistiska förhållanden och att det är en absolut plikt för de kommunistiska partierna och de element som är redo att bilda kommunistiska partier att driva propaganda för bondesovjeterna, sovjeterna för de arbetande människorna, även i efterblivna länder och kolonier överallt; och där förhållandena så medger måste de omedelbart göra försök att bilda sovjeterna för det arbetande folket.¹⁰

I de teser om den nationella och koloniala frågan som antogs av Kominterns andra kongress efter Lenins rapport, står det ordagrant:

Det är i synnerhet nödvändigt att stödja bonderörelsen i de efterblivna länderna mot storgodsägarna och alla former och kvarlevor av feodalismen; man måste framför allt sträva efter att *ge bonderörelsen en så revolutionär karaktär som möjligt, och om möjligt organisera bönderna och alla exploaterade i sovjeterna* och på så sätt få till stånd en så intim förbindelse som möjligt mellan Västeuropas kommunistiska proletariat och den revolutionära rörelsen i Östern, i kolonierna och i de efterblivna länderna.¹¹

Om vi kommer ihåg dessa ytterst viktiga anvisningar från Lenin och Kominterns andra kongress och tar hänsyn till den enorma rörelse som nu uppstått inom de kinesiska massorna och ledde till erövringen av Shanghai och enandet av ett område med 20 miljoner människor under den nationella regeringens styre, *då blir det omedelbart nödvändigt att resa parollen om sovjeterna för Kina.*

Den kinesiska revolutionen har nått den punkt där parollen om sovjeterna blivit den viktigaste

* **Prokrustesbädd** betyder att tvinga något att passa ett visst format. Prokrustes var en bandit som torterade sina offer utifrån deras längd i förhållande till hans säng – öa.

9 Lenin, *Kommunistiska internationalsens andra kongress*, på marxistarkiv.se, s 15.

10 *Ibid*, s 15.

11 *Kominterns andra kongress*, på marxistarkiv.se, s 70. Zinovjevs kursivering.

parollen.

Var och en som talar om en icke-kapitalistisk utveckling av Kina och nu (efter erövringen av Shanghai) avvisar parollen om sovjeterna tar inte sina egna ord om en icke-kapitalistisk utveckling av Kina på allvar.

4. Om den proletära rörelsens klassberoende i de underutvecklade länderna

Teorin om den proletära rörelsens klassberoende och framförallt tanken att skapa oberoende proletära partier i de underutvecklade länderna, kolonierna och halvkolonierna, är en av Lenins grundläggande läror om världsrevolutionen. Den är mycket nära knuten till tanken på möjligheten för dessa länder att under gynnsamma förhållanden undvika det kapitalistiska utvecklingsstadiet. De underutvecklade ländernas, koloniernas och halvkoloniernas kamp mot imperialismen har naturligtvis en väldig betydelse för den revolutionära världsrörelsens övergripande styrkeförhållanden, och det skapar för en viss tid förutsättningar för gemensamma aktioner mellan proletariatet och befolkningens icke proletära delar, för vissa block och överenskommelser mot den gemensamma imperialistiska fienden. *Men just på grund av det måste kommunisterna med speciellt eftertryck betona behovet av den proletära rörelsens fullständiga oberoende eller de proletära elementens fullständiga oberoende inom rörelsen*, för att inte tala om det kommunistiska partiets oberoende. Lenins teser som antogs av Kominterns andra kongress har kvar sin styrka än idag, och i dessa står det i denna fråga:

Nödvändig är en beslutsam kamp mot försöket att ge en kommunistisk förklädning åt de icke verkligt kommunistiska frihetsrörelserna i efterblivna länder. Kommunistiska Internationalen har skyldighet att stödja de revolutionära rörelserna i kolonierna och de efterblivna länderna blott för det ändamålet att samla beståndsdelarna av de blivande kommunistiska partierna – de verkliga och ej blott till namnet kommunistiska – i alla efterblivna länder och fostra dem till medvetande om sina särskilda uppgifter, nämligen kampen mot de borgerliga-demokratiska riktningarna inom ifrågakvarande länder. Kommunistiska Internationalen skall samtycka till ett tillfälligt sammangående, ja till och med ett förbund med den revolutionära rörelsen i kolonierna och i efterblivna länder men får ej sammansluta sig med dem, utan måste obetingat upprätthålla den proletära rörelsens självständiga karaktär – om också blott i dess primitiva form.¹²

När det kommer till kritan var grundvalen för tvisten mellan bolsjeviker och mensjeviker under lång tid frågan: ska det bildas ett fullständigt oberoende marxistiskt proletärt parti i det underutvecklade tsaristiska Ryssland och kan arbetarklassen och dess parti få den ledande rollen under revolutionen? Mensjevikernas politik avvisade detta i handling. Och just detta avvisande fick mensjevikerna att alltmer närma sig den proletära revolutionens fiender.

Bolsjevikpartiet, sa Lenin, ”får [inte] frukta att ta djärva steg framåt, inte ... rädas att hand i hand med den revolutionära borgerliga demokratin tillfoga fienden gemensamma ’slag’, under det oavvisliga (i rättan tid påpekade) villkoret att inte blanda ihop organisationerna: marschera åtskilt men slå gemensamt, inte dölja olikheten i intressena, vara på vakt mot sina bundsförvanter såväl som mot sin fiende”, etc.¹³

Det är just detta ”oavvisliga villkor” som vi inte har rätt att glömma i Kina nu, annars överger vi bolsjevismens väg.

Vi kan nu om Guomindang som parti säga samma sak som Marx och Engels sa om det småborgerligt demokratiska partiet i Tyskland och arbetarklassens inställning till det (med nödvändiga modifieringar):

Det revolutionära arbetarpartiets förhållande till den småborgerliga demokratin är: det

¹² *Ibid*, s 70.

¹³ Lenin, *Socialdemokratin och den provisoriska revolutionära regeringen*, (1905), på marxistarkiv.se, s 7.

marscherar tillsammans med den mot den fraktion vars störtande den har som mål; det går mot den i allt som denna fraktion försöker befästa sig. (Karl Marx, *Enthüllungen über den Kommunisten-Prozess zu Köln*, s 129.)*

Vid sidan om de nya officiella regeringarna måste de [arbetarna] samtidigt inrätta sina egna revolutionära arbetarregeringar, må det vara i form av kommunkommittéer, kommunråd, med hjälp av arbetarklubbar eller arbetarkommittéer, så att de borgerlig demokratiska regeringarna inte bara omedelbart förlorar arbetarnas stöd, utan också ända från början övervakas och hotas av myndigheter bakom vilka hela arbetarmassorna står. Med ett ord: ända från segerns första ögonblick ska vår misstro inte längre rikta sig mot det besegrade reaktionära partiet utan mot våra tidigare allierade, mot det parti som ensamt försöker utnyttja den gemensamma segern ... Beväpningen av hela proletariatet med gevär, revolverar, vapen och ammunition måste genomföras direkt, man måste gå mot återupplivandet av den gamla borgerliga milisen som riktar sig mot arbetarna ... I detta sammanhang [nomineringen av kandidater mot de borgerliga demokraterna] ska de inte låta sig luras av demokraternas fraser, som till exempel att det demokratiska partiet därmed splittras och reaktionen får möjlighet att segra. Alla dessa fraser är till syvende och sist ämnade att lura proletariatet ... Men de [arbetarna] måste själva göra större delen av arbetet för den slutliga segern genom att informera sig om sina klassintressen, genom att så snabbt som möjligt anta en oberoende partiståndpunkt, genom att vägra att för ett ögonblick låta den hycklande småborgerliga demokratin fraser få dem att avvika från en oberoende organisering av proletariatets parti. (*Ibid*, s 133, 134, 137.)

Sådana är de allmänna principer som kommunisterna måste anta för att lösa den kinesiska revolutionens viktigaste frågor, speciellt frågan om det kinesiska kommunistpartiets förhållande till Guomindang.

5. Den kinesiska borgarklassen och dess nuvarande roll i revolutionen

Den kinesiska revolutionens grundläggande problem är frågan: vilken klass ska leda bönderna?

Kan den kinesiska borgarklassen leda bönderna bakom sig?

Den kinesiska borgarklassen är inte homogen: den är framförallt en handels- och ockrarbourgeoisie. På grund av en hel rad orsaker, först och främst det faktum att det utländska kapitalet i avsevärd grad har bromsat utvecklingen av denna borgarklass, har det kapital som ackumulerats inom handeln koncentrerats i jordegendomar, och därmed bevarat de feodala rötterna till de kinesiska böndernas exploatering.

I vissa distrikt tillhör 75% av all odlad mark handelsmännen. Ockrarna tar mellan 120 till 360% i årlig ränta från bönderna. Handelskapitalet har helt och hållet underordnat hemarbetet och hantverket i byarna under sig, framförallt textilarbetet som spelar en enorm roll i Kina. De kinesiska jordägarna använder feodala former för att suga ut bönderna, och visar sig i städerna som handelsmän med band till den kinesiska borgarklassens andra delar. Men inbördeskriget har börjat i byarna. Bönderna organiserar sig i bondeförbund som redan omfattar fem miljoner personer, de bildar egna väpnade avdelningar och har redan inlett väpnad kamp mot de vanligtvis strikt organiserade stora jordägarna och lågadeln och deras väpnade brigader, Min Tuan.

Således är inbördeskriget redan ett faktum i byarna och det finns inget tvivel om att fronten i detta krig snabbt kommer att sprida sig, och att viktiga delar av städernas handelsbourgeoisie, för att inte tala om de stora jordägarna, i detta krig *redan befinner sig på andra sidan av de revolutionära barriaderna och grupperar sig kring höger-Guomindang*.

I städerna äger det rum en ännu intensivare kamp mellan proletariatet och den inhemska industri-bourgeoisien, och den har blossat upp i en ovanligt omfattande strejkvåg. Under de första 2½

* Inte hittat detta citat i engelska översättningen av Marx' artikel – öa.

månaderna sedan den nationella revolutionära armén ockuperade Wuhan har 200.000 arbetare strejkat där, och erövrat 13 timmars arbetsdag istället för 17 och 10½ timmars arbetsdag istället för 11. I Guangdong nådde strejkkampen nästan så långt som att utropa en generalstrejk.

Under trycket från arbetarklassen, som alltmer är organiserad i fackföreningar, drar sig den kinesiska borgarklassen undan från den nationella revolutionen och sluter allianser med de stora jordägarna och går med på kompromisser med den utländska imperialismen, som den försöker ena sig med för att kväsa arbetarklassen och bonderörelsen.

Den kinesiska storbourgeoisien kan inte lösa jordbruksfrågan, den kan inte leda bönderna bakom sig, eftersom den själv till stor del har band till jordägarna, den är politiskt förbunden till klassen av stora jordägare, vilket innebär att den kinesiska borgarklassen inte kan leda bönderna, att den inte kan utveckla revolutionen. I och med arbetar- och bonderörelsens utveckling förvandlas den kinesiska borgarklassen till en kontrarevolutionär faktor.

Krisen i regeringen och Guomindangs centralkommitté är bara en första politisk yttring av inbördeskriget i byarna och klasskampen i städerna. Den nationella revolutionära regeringen kan bara vara en del i detta inbördeskrig, det vill säga antingen en regering för arbetarklassen, bönderna och städernas fattiga (och i den utsträckningen en anti-imperialistisk regering) eller de stora jordägarnas och borgarklassens regering, det vill säga en regering för överenskommelser med den utländska imperialismen.

6. Vad är Guomindang?

Vad är Guomindang? Vi måste vara helt klara på denna punkt, annars kan det ske enorma misstag.

Partiets organisering härrör från 1922, då kommunisterna gick med i Guomindang. Det uttrycktes vid Guomindangs omorganiseringskongress 1924. Redan på den tiden framkallade Guomindangs utveckling åt vänster, som fick sitt uttryck i försöket att grunda sig på massorna av arbetare, bönder och fattiga i städerna, ett uppror bland borgarklassen i Guangdong ("papperstigrarnas" uppror) mot Guomindangs linje. När borgarklassen i Guangdong kuvades med hjälp av arbetare och bönder så ledde det till att dessa sistnämnda element strömmade in i partiet. För närvarande utgör de en majoritet av Guomindang. I december 1926 hade organisationen i Guangdong 150.000 medlemmar, inklusive 32.000 arbetare, 30.000 studenter och 64.000 bönder. Om vi stryker ungefär 25% från siffran över bönder, under vars täckmantel lågadel och stora jordägare har smugit sig in, får vi ändå en absolut majoritet av radikala vänsterelement. Men denna vänstermajoritet leder inte partiet. Det leds av den borgerliga högerminoriteten, som har sin grund i den nationella revolutionära arméns befälsstab, tack vare vilken höger-Guomindang fortsätter att styra över allt det territorium som ockuperas av trupperna från söder. Borgarklassen och de stora jordägarna tar inte bara över staten med hjälp av armébefälen, utan går så långt som att upplösa de Guomindangkommittéer som inte följer en rent borgerlig linje (Li Ti-sins kupp i Guangdong). På detta sätt blir Guomindang en formlös organisation under högerens ledning. Organisationerna kallar nästan aldrig till möten och frågor om politiska aktioner och uppbygget av staten diskuteras inte. Eftersom det inte hålls några möten har medlemmarna inga möjligheter att påverka myndigheternas politik. Dessa omständigheter har lett till en situation där Guomindang till stor del är ett parti som objektivt står i opposition till högeren som har ledningen över partiet i sina händer och har den högsta makten lokalt. De kinesiska kommunisterna grundar sig till stor del på vänstermajoriteten i partiet. Tillsammans med vänstermajoriteten måste de störta högerelementen och avlägsna dem från partiet såväl som regeringen. En sådan utrensning är beroende av en beväpning av arbetarna och bönderna, eftersom höger-Guomindang stöds av den nationella revolutionära arméns ledning och utan tvekan kommer att gå emot alla försök från vänstern att ta makten i staten eller partiet med hjälp av vapen. Än idag är arbetarnas strejkvakter antingen obeväpnade eller så avväpnas de av myndigheterna (Guangdong). Bondeförbunden är i huvudsak beväpnade med bambukäppar. Att beväpna dem kräver tid. Därför är det

nödvändigt med manövrer uppifrån tills revolutionen är bättre beväpnad. För närvarande tar de formen av att ge stöd till Tan Shen-shi mot Chiang Kai-shek. Sådana manövrer är oundvikliga. Men inte ens Tan Shen-shi kommer att lösa något vad gäller regeringens utveckling åt vänster, ty han är en ännu mer reaktionär general än Chiang Kai-shek, en stor jordägare med band till den japanska imperialismen som gick med i Guomindang 1926.

Guomindangs officiella ideologi är Sun Yat-sens lära. Lenin betecknade sunyatsenismen som en speciell sorts kinesisk populism. I själva verket är sunyatsenismen ”i sin rena form” en speciell sorts populism som anpassats till kinesiska förhållanden, plus nationalism. Lenin kallade Sun Yat-sens parti för ett liberalt parti. Sunyatsenismen är en kinesisk variant av socialistrevolutionärernas lära som den existerade i Ryssland, plus nationalism plus kadetism. Till skillnad från mensjevikerna insåg Lenin inte bara den ryska populismens småborgerliga och reaktionära karaktär (det var en småborgerlig ”rysk socialism”) utan också dess progressiva borgerligt demokratiska väsen, i den mån den uttryckte den mognande jordbruksrevolutionen i Ryssland. Vi får inte bara se dess småborgerligt nationellt ”socialistiska”, reaktionära natur utan också dess progressiva och demokratiska kärna. Sunyatsenismen uttrycker i första hand strävandet efter nationellt enande i Kina, således också i viss grad tendensen till en bonderevolution. Denna nationella rörelse blir i ännu högre grad en bonderörelse. Men (precis som i den ryska populistiska rörelsen på sin tid) spelar de intellektuella en viktig roll inom sunyatsenismen, och i det nuvarande Guomindang utgör de en stark och inflytelserik del som representerar den nationella borgarklassens intressen.

1894 bildade Sun Yat-sen ”Förbundet för en förnyelse av Kina” (Sing Hun Fu). Partiet var nästan uteslutande borgerligt. 1905 organiserade Sun Yat-sen ett nytt parti, Tung Men Fu, som fram till en viss punkt redan sökte stöd bland bönderna. 1911, kort innan den första kinesiska revolutionen, lade Sun Yat-sen grunden till det nuvarande folkrevolutionära partiet, Guomindang. Han drog med den liberala borgarklassen, de intellektuella, stora delar av småbourgeoisien i städerna och hemarbetarna, och sökte på samma gång kontakter med arbetarklassen och bönderna.

Även om Sun Yat-sen var en ärlig demokrat, en allvarligt menande vän till de förtryckta massorna, så gav han arbetarklassen en mycket obetydlig roll i sina läror. Under många år var han en entusiastisk beundrare av den amerikanska demokratin, såg president Lincoln som sitt ideal och utropade den samhällsordning som den amerikanska imperialismen upprättade på de hawaiiiska öarna till en sorts paradys.

Bondefrågan utvecklas lika lite i Sun Yat-sens läror.

Först under de två sista åren av sitt liv, och under inverkan av den ryska revolutionen och arbetarklassens tillväxt i Kina, började Sun Yat-sen ägna arbetarrörelsen större uppmärksamhet, och övertygades om att arbetarklassen skulle spela en viktig roll i den kinesiska revolutionen.

Sunyatsenismen består som bekant av tre huvudparoller: 1) Nationalism, 2) Demokrati, 3) Stats-socialism. Sammantagna utgör de en vag småborgerlig ”socialism”.

Det är uppenbart att denna småborgerliga ideologi på intet vis kan vara det kinesiska proletariats ideologi, ett proletariat vars förtrupp redan står på marxismen-leninismens grund. Minnet av Sun Yat-sen som en ärlig revolutionär som gjorde den kinesiska nationella befrielseörelsen ovärderliga tjänster kan och ska äras. Sun Yat-sen kan och ska betraktas som en allierad till den proletära revolutionen vid ett visst läge för rörelsen i Kina. Men man måste klart inse att sunyatsenismen inte kan bli det kinesiska proletariats ideologi, bara marxismen-leninismen kan och ska vara det. Marxism eller sunyatsenism? Det är frågan.

Vad är Guomindang som politisk organisation? Vad är den nationella regeringen? Vad är de nationella arméerna?

Det sägs ofta att de nuvarande nationella arméerna är röda arméer. Men det är inte fallet. De ska

varken jämföras med vår revolutions Röda garden eller med Röda armén, ty de är varken rent proletära förband, som våra Röda garden var, eller en bondearmé under ledning av arbetarna och det proletära partiet, som är fallet med vår Röda armé. De nationella arméerna är ytterst brokiga. Deras kärna i Kanton har utökats med olika dåligt organiserade förband som anslöt sig till dem. Av de nuvarande 40 kårerna består 35 av sådana som gick över till Syds sida under kampen. Dessa arméer består av legoknektar med bara en liten procentuell andel frivilliga. Men den allmänna situationen förvandlar dem till en utmärkt bondearmé som är revolutionär och ivrig att kämpa. Befälsstabens roll är ovanligt stor. Men det går inte att lita särskilt mycket på staben. De nationella arméernas befäl är till största delen element som inte bara är främmande för arbetarna utan också för bonderörelsen, och som tillhör borgarklassen och de stora jordägarna. För inte alls längesedan stod en hel massa av den nationella arméns befäl i tjänst hos Norr. Kommunisterna är en mycket liten handfull i armén. General Chiang Kai-shek tillhör högern, det vill säga Guomindangs borgerliga element, och har upprepade gånger visat sig vara en öppen fiende till den proletära rörelsen, och är förmögen att förråda den kinesiska revolutionen. Hans senaste deklaration (mars 1927) lovprisades som en ”seger” för kommunisterna och vänster-Guomindang, men är i själva verket ett diplomatiskt schackdrag. Det är samma språk som Kerenskij under lång tid använde gentemot socialistrevolutionärernas centralkommitté, när den fortfarande försökte upprätthålla en centristisk ståndpunkt, med den skillnaden att Chiang Kai-shek nu har mycket mer makt i sina händer än Kerenskij någonsin hade i sina. Chiang Kai-sheks första statskupp den 20 mars 1926 var inte en ”maktkamp” mellan Chiang Kai-shek och Wang Jingwei (som de politiska brackorna framställer det) utan en återspeglning av klasskampen. Chiang Kai-sheks seger ledde till reaktionens seger i Guangdong. De beväpnade kontrarevolutionära förbanden (de så kallade Min Tuan) skyndade sig att upplösa bondeförbunden och avvärpa bönderna. De gamla ämbetsmännen återinsattes i regeringen. Arbetarna tillfogades mycket hårda slag.

Fram till alldeles nyligen var den nationella regeringen ett verktyg i händerna på generalerna. Bara massornas tryck dämpade regeringens högertendenser och fick en del mer eller mindre radikala element att komma med i regeringen (utrikesministern Eugene Chen är en sorts fabian). Ofta går den nationella regeringen öppet mot arbetar- och bonderörelsen, den har på en rad platser undertryckt arbetarstrejker och strypt bonderörelsen, tillåter den inte att växa, begränsar den, tillgriper upplösning och arresteringar och försöker slänga bonderörelsen och banditernas ”rörelser” i samma bytta, och stöder strejkbrytarnas organisationer mot arbetarna. Den avvisar böndernas mest rättmätiga och elementära krav. Utan att bevilja bönderna något verkligt ”uppifrån” tillåter den på samma gång inte denna rörelse att utvecklas underifrån. Fram till 1925 har storbourgeoisien spelat första fiolen i den nationella rörelsen.

För inte alls länge sedan var Kanton den nationella rörelsens främsta stödjepunkt. Under lång tid var den nationella regeringen lokaliserad där. Det är därför det är särskilt viktigt att känna till den nationella regeringens inställning till arbetarrörelsen i Kanton. Arbetarnas reallöner i Kanton har sedan 1917 sjunkit med omkring 50%. Den genomsnittliga arbetarlönen i Kanton varierar mellan 3 och 10 dollar per månad. Bara en liten del av de yrkesutbildade industriarbetare som utgör arbetararistokratin (en liten handfull av de 200.000 arbetarna i Kanton) får mellan 15 och 27 dollar per månad. Det är bara denna arbetararistokrati som har bildat Mekanikerförbundet som inte har anslutit sig till klassens fackföreningar utan följer höger-Guomindang.

Under parollen ”medborgerlig fred” kräver den nationella regeringen att arbetarna ska avstå från att strejka ”bakom de nationellt revolutionära arméernas linjer”, och överlämna alla ekonomiska konflikter till beslut i regeringens skiljedomstolar. Arbetarna gjorde det gärna, men i den stora majoriteten fall avgjorde regeringens medling till arbetsköparnas förmån. Regeringens arbetsbyrå drar ut på sina skiljedomar och utsätter arbetarna för svält, utom när de medvetet ställer upp på kapitalisternas sida. I Guomindang finns det ett ”arbetardepartement” och dessutom ett ”köpmannadepartement”. Borgarklassen utövar påtryckningar på köpmannadepartementet och drar i den över-

väldigande delen av fall över Guomindangs organ till sin sida.

Det var så medan Sun Yat-sen levde och är så ännu mer nu.

Under förevändning att gå mot en påstådd "röd terror" organiserar borgarklassen beväpnade band. På senare tid har det gått så långt att arbetsköparna lynchar arbetarna, för att inte tala om alla de som sparkats från sina jobb. Den nationella regeringen i Kanton har inte bara ofta blundat för dessa arbetsköparnas eskapader utan till och med uppmuntrat till uppbygget av gula arbetarorganisationer under ledning av tidigare arbetarledare som gått över till arbetsköparnas sida. Regeringen är mot att beväpna arbetarna. Den 6 augusti 1926 beordrade generalen i den nationellt revolutionära armén, Chiang Kai-shek, att arbetarna skulle avväpnas, med arrestering och krigsrätt för de arbetare som använde sina vapen mot arbetsköparnas legotrupper. Efter att regeringen och Guomindangs centralkommitté hade avrest till Wuhan i december 1926 utfärdades en liknande order, och arbetarna avväpnades energiskt med hjälp av trupper som mobiliserats i detta syfte.

Efter regeringens avfärd från Kanton löste den "revolutionära" generalen Li Zisheng upp Guomindangs Kantonkommitté där "vänstern" hade ett "alltför stort" inflytande, och han installerade faktiskt en högerkommitté. Bara 13.000 av Guomindangs 50.000 medlemmar återstod, arbetarna lämnade. Men det finns kommunister även i denna kommitté. Och trots det arrangerade den här "revolutionära generalen" en mottagningsceremoni när Kommunistiska internationalens delegation kom till Kanton. Men genom sitt deltagande skyler kommunisterna över alla eskapader som Li Zisheng, Kantons verkliga härskare, utfört.

Den nationella regeringens polis har hela tiden försvarat strejkbrytarnas fackföreningar mot de verkliga fackföreningarna. Med hjälp av polisens beskydd har arbetsköparna upprepade gånger slagit ner strejker. I oktober 1926 stormade en avdelning väpnade soldater från 3:e arméns 25:e regemente in i järnvägsverkstäderna sent en kväll och öppnade eld mot arbetarna och lämnade efter sig ett antal döda och sårade. Denna "incident" ägde rum i samband med en fredlig industrikonflikt vid järnvägarna, där höger-Guomindangs provokationer spelade en stor roll.

Det som händer i Kanton äger också rum i de territorier som ockuperats av de nationella arméerna. Provinsregeringarna efterliknar centralregeringen i Kanton. I juli 1926 sköts och arresterades kommunister i Wuzhou, i provinsen Guangxi. Förevändningen var att de strejkande arbetarna desorganiserade Norra expeditionens eftertrupp. Bland de som sköts fanns tre arbetare som hade deltagit i strejken i Hong Kong.

Samma sak händer med bondeorganisationerna. I Tun Yang Sen slaktades en av bondegardenas avdelningar skoningslöst.

I provinsen Hubei ägde det i oktober och november 1926 rum en rad fall där bondeorganisationerna upplöstes. I Ma Tchun Tan, till exempel, sårades tio män dödligt när en demonstration av arbetare och bönder skingrades. Vid upplösningen av en bondeorganisation i Hunan hängdes en av ledarna. Folk från höger-Guomindang leder i själva verket de viktigaste regeringsorganen och armékårerna och utnyttjar dem för att krossa arbetar- och bonderörelsen. Armékårens distriktskaptener och befälhavare på olika ställen agerar i samförstånd mot arbetarna och bönderna, medan Guomindangs anhängare och press blundar för det.

Den officiella regeringen kräver att all politik ska tas bort ur bondeförbundens program. Bondeorganisationerna kallas "rövarband". I Guomindangs organ kan vi läsa följande deklARATIONER:

I juni 1926 skrev tidningen *Människans rättigheter*: "Vad är den nuvarande olyckan ... Vi anser att det är att rövarbanden och de bondeorganisationer som hamnat i sällskap med dem. Det är den största olyckan, och vi hoppas intensivt att man kommer att vidta hårda åtgärder för att förintä dem."

Republican Gazette skriver i ledarartikeln den 17 juli 1926: "Bondeorganisationerna fortsätter bara

att framkalla oro, de stör freden i byarna.” *Go Hua* angriper också bondeorganisationerna.

Medan Sun Yat-sen ännu levde ”beslutades” att minska jordbruksarrendena med 25% . Men det har fortfarande inte genomförts, ty hela den nationella regeringens apparat och Guomindang är med tusentals trådar knutna till borgarklassen och via den med de stora jordägarna.

Den nationella regeringen har på senare tid fört en otillätlig politik mot arbetarna. Den 5 januari 1927 utfärdade regeringen i Kanton, i linje med ett beslut i Guomindangs centralkommitté, en ny strejklag som förbjuder arbetarna att bära vapen vid demonstrationer, förbjuder speciella strejkvakter och inför tvångsmedling för arbetarna i nästan varenda yrke. Under förhandlingarna i tvångsmedlingskommissionerna har den nationella regeringens företrädare upprepade gånger beslutat till förmån för borgarklassen mot arbetarna, för handelsmännen mot de affärsanställda och så vidare. Det finns en hel rad kända fall där Chiang Kai-sheks anhängare (i Hankou) har upplöst arbetarmöten som inte passade honom, etc. Inte ens fackföreningarna har ännu blivit erkända, och under den nationella regeringen kan arbetarorganisationerna i Kanton och på andra ställen än idag betraktas som ”illegala organisationer”.

Revolutionen har inte säkrat arbetarklassen 8-timmarsdag, och inte ens garanterat den en vilodag i veckan, eller arbetsförsäkringar, eller någon omfattande social lagstiftning. Arbetsgivare och fabriksägare kan fortfarande utsätta kulier och arbetare för kroppsstraff. Industriarbetarnas ställning i Kina är än idag ytterst bedrövlig, bara mycket lite bättre än kulins.

Så står det till med arbetarfrågan.

Guomindang har formellt 300.000 medlemmar. Regeringstjänstemän går med i partiet ”av tjänsteskäl”. Dess organisation är ytterst svävande. Ingen kan exakt säga vad partiet har för grundläggande enhet, eller var partiet börjar och slutar. De vanliga partimedlemmarnas inflytande över sina ledares politik är oerhört svagt. Centralkommittén har däremot utbredda maktbefogenheter och är samtidigt enormt politiskt otillförlitlig.

Chiang Kai-shek och de andra generalerna har i själva verket nästan obegränsad makt.

Den omorganisering som centralkommittén genomförde vid Guomindangs senaste plenarmöte kanske kommer att medföra några få förbättringar. Men faktum är att det jämte politbyrån har skapats en ”specialkommitté” med mycket vidsträckta och föga definierade fullständiga maktbefogenheter.

I de sociala frågorna har Guomindangs centralkommitté ofta haft en politik som påminner om kadetpartiets politik i det gamla Ryssland. Regeringen har beviljat arbetarna och bönderna få verkliga ekonomiska förbättringar. Guomindangs politiska lagstiftning är lika njugg och genomsyrad av borgerliga principer.

I vår kommunistiska press, i vårt partis press, har Guomindangs verkliga väsen hittills tyvärr målats upp i ljusa färger. Guomindangs regering har bland oss förklarats vara och förklaras fortfarande vara ”hela den kinesiska befolkningens regering” eller ett ”block av fyra klasser”, etc.

Som om marxismen inte längre gäller för Kina, och som om det skulle kunna finnas en regering ”som står över klasserna” där! Den genomsnittliga läsaren av vår press måste ha fått intrycket att Guomindangs medlemmar ”nästan” är kommunister (som bara skiljer sig från oss i ”detaljer”) och att det som äger rum i Kina idag redan nästan är en socialistisk revolution. Inte ens Chiang Kai-sheks kupp den 20 mars 1926, då de ryska kommunisterna i Kina arresterades, nämndes med ett ord i vår press, och varken arbetarna i Sovjetunionen eller hela det internationella proletariatet fick reda på något om händelsen. Först helt nyligen, i mars 1927, publicerades den första artikeln i EKKI:s [Kommunistiska internationalens exekutivkommittés] tidskrift som lyfte lite på slöjan över vad som händer i Guomindang. I denna ledarartikel kan vi läsa:

Den nationella regeringen ligger redan i händerna på centern, som på senare tid i de flesta fall

har haft en benägenhet att öppet luta åt högern. Det är i ännu högre grad fallet med provinsregeringarna i södra Kina ... I höger-Guomindang ingår viktiga statsmän, företrädare för de borgerliga skikten i Kina och liknande. Höger-Guomindangs tidigare och nuvarande sociala och politiska band gör dem förutbestämda att sluta överenskommelser med imperialisterna, förkasta genomgripande sociala reformer, och hindra en vidare utveckling av den revolutionära arbetar- och bonderörelsen. (*Die Kommunistische Internationale*, nr 12, mars 1927, s 554.)

I samma artikel kan vi läsa att Guomindang och den nationella regeringen är allvarligt oroade över arbetarrörelsens tillväxt och utfärdar lagar som faktiskt riktas mot rätten att strejka.

När ledarartikeln i *Die Kommunistische Internationale* efter allt detta förkunnar att ”Guomindang nu lider brist på revolutionärt arbetar- och bondeblood. Det kinesiska kommunistpartiet måste ta itu med en tillräcklig blodtillförsel, då kommer situationen snabbt att förändras.” (*Ibid*, s 557) – då vittnar en så unik diagnos och egendomligt sätt att behandla blodbrist bara om tidskriftsredaktörernas egen djupt felaktiga inställning.

De nationella arméernas segrar på senare tid har utvidgat Guomindangs område avsevärt genom att inkludera Hankou och Shanghai, två centrum med stora arbetarbefolkningar. Under gynnsamma omständigheter kan detta leda till ett stärkande av Guomindangs vänster. Men vi kan redan nu även se en betydande parallell förstärkning av högern. En del av den kinesiska borgarklassen ser (utan tvivel med fullt stöd från de utländska imperialisterna) över sin inställning till Guomindang, går över till den, försöker gå med i den med målet att komma i ledningen för organisationen för att halshugga den.

Borgarklassen strömmar in i Guomindangs led, som också får nya medlemmar från befälhavare för de de nya trupper som strömmar in i den nationella armén. Dessa två källor leder till en stark tillväxt av högern. Högern förfogar inte över massorna, men är genom sina nära förbindelser till hela stats- och den militära apparaten ändå stark. (Ur en artikel av L Heller, Röda fackföreningsinternationalens officiella representant i Kina.)

”För närvarande är vänsterns styrkor i rörelsen större än högerns. Men man får inte glömma bort att *under Kantonarméernas segrar har många medlöpare anslutit sig som med lätthet kan utnyttjas mot arbetar- och bondemassornas intressen* om inte kommunistpartiet och vänstern i Guomindang hela tiden bevakar revolutionens intressen.”, skriver Rafes (*The Revolution in China*, s 131), som tillsammans med Martynov helt tydligt förfaller till mensjevism inför den kinesiska revolutionens problem.

Att jämföra det nuvarande Guomindang med arbetar- och bondesovjeter, om än bara från februari 1917, och att jämföra de kinesiska kommunisterna kvarstannande i Guomindang med de ryska kommunisternas deltagande i dåtidens sovjeter, är att göra ett allvarligt misstag. För det första har Guomindang bara 300.000 medlemmar (av en befolkning på 400 miljoner) medan sovjeterna i februari representerade tiotals miljoner människor. För det andra, när bolsjevikerna gick med i sovjeterna i februari så behöll de partiets fullständiga självständighet, vilket inte är fallet i Kina. För det tredje, om Guomindang är samma sak som sovjeter, varför då invända mot paroller om sovjeter i Kina?

”Guomindang är *en korsning mellan parti och sovjeter*”, sa kamrat Bucharin vid mötet med Moskvafunktionärerna den 4 april 1927.

”Guomindang är en sorts revolutionärt parlament, med ett presidium, centralkommittén”, sa kamrat Stalin vid samma möte, och tillade: ”Chiang Kai-shek är huvudet högre än Tsereteli och Kerenskij, ty på grund av omständigheternas kraft leder han ett krig mot imperialisterna.”

Det ena påståendet är lika falskt som det andra!

Om Guomindang är *en korsning mellan parti och sovjeter*, varför skulle det då inte acceptera

paroller om sovjeter? Guomindangs nuvarande ledare kommer säkerligen att vara mot den parollen. Om Guomindang är ett revolutionärt parlament så är det oundvikligt och nödvändigt med en kamp mellan partier i det. Varför har det kinesiska kommunistpartiet då inte fullständigt politiskt och organisatoriskt oberoende i detta revolutionära parlament?

För att "tala ryska" kan Guomindang snarare jämföras med det gamla socialistrevolutionära partiet (plus delar av "vänsterkadeterna") på den tid då detta parti fortfarande var progressivt.

Men det vore riktigare att jämföra det nuvarande Guomindang med 1920 års kemalistiska parti. Vid den tiden gav sig det kemalistiska partiet ut för att vara ett revolutionärt, "nästan" bolsjevikiskt parti, det flörtade med arbetarna, uppmanade bönderna att ansluta sig, tillät samarbete med kommunisterna, kallade sin regering "Folkkommissariernas råd", etc. Men efter att ha bidat sin tid drev det kommunisterna in i illegalitet, skar halsen av ett antal av deras ledare (morden på kamrat Soubkhi och andra) och bildade en borgerligt nationell regering med en konservativ inrikespolitik.

Det går naturligtvis inte att jämföra Turkiet helt och hållet med Kina. Framförallt finns det en stor arbetarklass i Kina som kan spela en stor revolutionär roll. Vi får inte för ett ögonblick glömma denna grundläggande skillnad. Men arbetarklassen i Kina kommer bara att kunna spela denna politiska roll om den blir en självständig kraft, om den upphör att vara ett bihang till Guomindang. Med en korrekt taktik från vår sida kommer Guomindangs öde då också att bli ett annat än det kemalistiska partiets. Det finns många ärliga anhängare till en allians mellan proletariatet och bönderna inom Guomindangs vänster. Med en riktigare taktik kommer Guomindangs vänster slutligen att bryta med högern, och på så sätt bli förmögen att skapa en massorganisation som kan spela en stor revolutionär roll. Men de historiska erfarenheterna av det kemalistiska partiets utveckling ska inte ha varit förgäves för oss.

"Kommer Kina att följa Turkiets och Kemal Paschas väg eller Lenins och den bolsjevikiska revolutionens?" Så ställer imperialisterna frågan (*Peking-Tientsin Times*, 6 mars 1927). Det vore den största fara för världsrevolutionen, i synnerhet för Sovjetunionen, med en sådan utveckling av Guomindang, det vill säga en seger för högern, och att denna "kemalistiska" flygel under ledning av Chiang Kai-shek eller någon annan skulle kompromissa med den amerikanska eller engelsk-amerikanska imperialismen. Ett sådant slut vore värre än den situation som vi hade innan Shanghai intogs. Det skulle öppna de kinesiska marknaderna för den internationella imperialismens "fredliga" erövringar, och skulle befästa den kapitalistiska stabiliseringen. Det skulle befria det imperialistiska Englands händer och påskynda tidpunkten för ett möjligt fälttåg från den internationella imperialismens sida mot Sovjetunionen. Vi måste absolut se faran för ett sådant slut.

Bara på denna grundval har vi den absoluta plikten: *att för oss själva och hela arbetarklassen berätta hela sanningen om det nuvarande Guomindang, hålla hela det internationella proletariatet välinformerat i denna fråga, inte försöka ge några diplomatiska lösningar på frågor som i verkligheten uppstår ur klasskampen.* I revolutionens intresse måste en general utnyttjas mot en annan. Men denna lek med motsättningar och rivalitet bland generalerna kan inte ersätta en klasslinje. Vår inriktning är till massorna. Precis som kampen mellan höger- och vänstersocialistrevolutionärer fick en enorm betydelse under ett visst skede av vår revolution, så kan den nuvarande kampen mellan vänster- och höger-Guomindang också få en stor betydelse. Men vi behöver hursomhelst ett *kinesiskt kommunistparti som står självständigt både från höger- och vänster-Guomindang.*

7. Det kinesiska kommunistpartiet

Det kinesiska partiet är jämförelsevis ungt. Först efter den fyra månader långa politiska strejken i Shanghai (juni till oktober 1924) och Hong Kongarbetarnas nästan 1½ år långa bojkottstrejk (som inleddes i juli 1925) började det kinesiska kommunistpartiet att växa tills det nådde 15.000 medlemmar (och ungefär lika många i Kommunistiska ungdomsförbundet). Men i de kinesiska fackföre-

ningarna finns det ungefär 1½ miljon arbetare och det unga kommunistpartiet har ett starkt inflytande över dem. Det kinesiska kommunistpartiet har också ett visst inflytande i bondeförbunden, som med något gynnsammare förhållanden och en riktig politik kommer att växa ännu snabbare.

Det kinesiska kommunistpartiet är en del av Guomindang under synnerligen oklara villkor. Det iklär sig förpliktelsen att inte kritisera sunyatsenism, en lära som inte har något med marxismen att göra.

Som ett telegram från TASS de 23 mars 1927 rapporterar (detta telegram publicerades inte i vår press) beslutade Guomindangs plenum den 13 mars 1927 bland annat: "Inget ska publiceras i det kommunistiska partiets tidningar som stör det kinesiska kommunistpartiets samarbete med Guomindang." En sådan formulering uttrycker i själva verket att det är förbjudet för det kinesiska kommunistpartiet att kritisera Guomindang. Sådana förpliktelser kan inga kommunistpartier åta sig.

De kommunistiska organisationerna är egentligen ganska formlösa. I folkets ögon delar kommunisterna ansvaret för Guomindangs alla aktioner, inklusive de som riktas mot arbetarna och bönderna, eftersom de avstår från all hård kritik mot Guomindang. Under sin agitation bland folkmassorna uppträder kommunisterna aldrig, eller nästan aldrig, under sitt eget partinamn utan i Guomindangs namn. På detta sätt förlorar partiets ofta sitt kommunistiska ansikte vid sina kontakter med massorna. Trots händelsernas oerhörda omfattning har kommunistpartiet än idag inte någon egen dagstidning, eller överhuvudtaget någon särskilt spridd bolsjevikisk press, trots att det redan har ministrar i den nationella regeringen. Avsaknaden av en kommunistisk dagstidning visar i själva verket att det saknas ett kommunistiskt organisatoriskt centrum. Med ett ord har kommunistpartiet i själva verket förvandlats till ett bihang till Guomindang. Det är så sant att det till och med i det kinesiska partiet "finns personer som inte anser det möjligt att underblåsa revolutionen i byarna, eftersom de är rädda för att störa den anti-imperialistiska enhetsfronten genom att dra in bönderna i revolutionen". (Stalin vid EKKI:s sjunde plenarmöte.)

Det kinesiska kommunistpartiets politiska och organisatoriska beroende av Guomindang gör att partiet varken kan uppfylla sin plikt mot arbetarklassen eller mot bönderna.

Det kinesiska kommunistpartiets politiska linje svänger enormt. Dess grundläggande inriktning är varken klar eller stadig. Det kinesiska kommunistpartiets centralkommittémöte i juni 1926 antog till exempel följande resolution:

Det är ett trängande krav från det kinesiska folket att lindra alla dessa lidanden. Det är inte bolsjevism. Det kan dock sägas att det är en bolsjevism i vårt folks namn men inte i kommunismens namn ...

De [borgarklassen] inser inte att en så minimal klasskamp som uttrycks i arbetarorganisationer och strejker på intet sätt försvagar de anti-imperialistiska och antimilitaristiska styrkornas kampförmåga. Än mer inser de inte att den kinesiska borgarklassens bästa beror på framgången för det krig som den för tillsammans med proletariatet mot imperialisterna och militaristerna, och inte på proletariatets fortsatta klasskamp.

Denna uppfattning är helt icke-bolsjevikisk, det är i själva verket en mensjevikisk ståndpunkt. Med en sådan politik från det kommunistiska partiets sida är arbetarklassens nederlag i den kinesiska revolutionen garanterat. Men samtidigt med denna extrema högeravvikelse kan vi också se ultravänsteristiska avvikelser bland de kinesiska kommunisterna. Deklarationer som denna: "Guomindang dog den 20 mars 1926, och sedan den 15 maj har den ruttnat. Så varför ska vi stöda detta ruttnande lik med våra händer?" (*Die Kommunistische Internationale*, 1 mars 1927, s 409) är givetvis felaktiga. Som kommunistisk organisation kan inte Guomindang dö, eftersom den aldrig varit någon. Som småborgerlig organisation med en stark borgerlig kärna i centrum är den ingalunda död. Sådana ultravänsteristiska stämningar går bara att förklara som en reaktion på den felaktiga extremt högerinriktade, nästan mensjevikiska, politik som det kinesiska kommunistpartiets felaktiga politiska inställning leder till.

Framförallt måste det kinesiska kommunistpartiet i sin helhet tillämpa Lenins teser som antogs av Kominterns andra kongress, ty de är de enda som ger en riktig linje som garanterar segern.

Kinas kommunistiska parti måste bli lagligt i de områden som ockuperas av den nationella armén. Till största delen är kommunistpartiet olagligt även där, ty arméledningen tar varje chans att förtrycka kommunisterna. Det måste skapas en kommunistisk masspress. Kommunisterna måste tala till massorna i sitt eget namn.

8. Kinas kommunistiska parti och Guomindang

Att det kinesiska kommunistpartiet till varje pris ska bli kvar i Guomindang går helt och hållet mot de teser av Lenin som Kominterns andra kongress antog. Förespråkarna av denna linje tänker sig uppenbarligen utvecklingen på detta sätt: först ska vi gå framåt till den nationella arméns fullständiga seger, det vill säga till ett enande av Kina, sedan ska vi börja avskilja kommunistpartiet från Guomindang. Med andra ord: låt oss först göra den borgerliga revolutionen i allians med borgarklassen, och sedan kommer proletariatet att börja agera som självständig klasskraft med ett fullständigt oberoende arbetarparti, etc. Detta är en helt igenom mensjevnikisk uppfattning.

Ett nationellt enande kan skilja sig helt från ett annat. Det är välbekant att Kina efter revolutionen 1911 enades under Yuan Shikai (en korsning mellan en kinesisk Stolypin och en Witte). Därefter enades Kina under Wu Peifu (Zhiliperioden), Zhang Zuolins nuvarande allierade. Det är välkänt hur flyktigt Kinas enande var under Sun Yat-sen under inledningen av revolutionen 1921, eftersom det ännu inte fanns någon verklig klasskraft som kunde säkerställa enandet.

Under kampen för enande måste det kinesiska proletariatet erövra den ledande rollen. Ty om enandet sker under ledning av borgarklassen (till och med den mest demokratiska) så kommer villkoren för proletariatets fortsatta kamp att bli mycket sämre. En befäst nationell borgarklass kan driva igenom mycket mer ogynnsamma villkor för proletariatet än dagens villkor. Proletariatet måste tjäna Kinas enande – det är den kinesiska borgarklassens formulering. Kinas nationella enande måste tjäna det kinesiska och internationella proletariatets sak – det bör vara arbetarklassens formulering. Ty proletariatet kan inte befria sig självt utan att befria hela världen.

Den borgerliga och den socialistiska revolutionen i Kina skiljs inte åt av någon ”kinesisk mur”. Men den borgerliga revolutionen kan bara växa och till sist utvecklas till en socialistisk revolution om proletariatet får en allt större ledande roll under själva den borgerliga revolutionen. Lenin hävdade bestämt på denna punkt:

”Kommunistiska Internationalen skall samtycka till ett tillfälligt sammangående, ja till och med ett förbund med den revolutionära rörelsen i kolonierna och i efterblivna länder men får ej sammansluta sig med dem, utan måste obetingat upprätthålla den proletära rörelsens självständiga karaktär – om också blott i dess primitiva form.” I Kina är den proletära rörelsen dessutom inte längre i en primitiv form. Som under varje stor revolution mognar de inhemska motsättningarna i Kina mycket snabbt.

Kommunisterna kan och måste stöda de nationella arméerna och den nationella regeringen. Kommunisterna kan och måste, under vissa omständigheter, till och med gå med i den nationella regeringen. Lenin var för att bolsjevikerna skulle gå med i en provisorisk revolutionär regering, men han var givetvis mot att gå med i provisoriska regeringar som prins Lvovs eller Kerenskijs.

De kinesiska kommunisterna kan gå med i den nationella regeringen på följande villkor:

1. Kommunistpartiets fullständiga politiska och organisatoriska oberoende. Fullständiga möjligheter att genomföra sin agitation, propaganda, organisatoriska arbete, beväpning av arbetarna, etc.
2. Fullständiga möjligheter för kommunisterna att kritisera Guomindangs halvmesyrrer och misstag inför massorna.

3. Kommunistpartiets och Kommunistiska internationalens allra striktaste kontroll över sina representanter i den nationella regeringen.

4. Fullständiga möjligheter för de kinesiska kommunisterna att resa parollen *om sovjet* och försvara denna paroll inför massorna när partiet bedömer att detta är lämpligt.

5. Regeringens plattform måste vara av en sort som inte hindrar oss från att ”skola och organisera bönderna och de breda utsugna massorna i en revolutionär anda” (Lenin).

Kommunisternas deltagande i den nationella regeringen *utan dessa förutsättningar* kan få mycket farliga följder och rent av knäcka ryggen på det unga kinesiska kommunistpartiet.

Om vi har några få ministrar i Guomindangs rörelse men inte en enda daglig partitidning, då är situationen mer än farlig för det unga kinesiska kommunistpartiet, och tvingar en att betvivla att de kommunistiska ministrarna kommer att verkställa sin ansvarsfulla uppgift. Det går med säkerhet att säga att de kommunistiska ministrarnas deltagande i den nationella regeringen kommer att kompromettera partiet om det blir kvar som bihang till Guomindang.

Det är först i ledaren i nr 12 av *Die Kommunistische Internationale* (mars 1927) som vårt parti för första gången får höra att

Det kinesiska kommunistpartiets centralkommittés juniplenium beslutade om följande uppgifter i förhållande till Guomindang:

1. Att övergå från en politik av allians inifrån till en blockpolitik.
2. Att utarbeta en klar självständig politisk linje.
3. Att sträva mot att få städernas småbourgeoisies demokrati att bli Guomindangs grundval.
4. Att se till att Guomindang inte byggs upp som ett centraliserat parti, att dess lokala organisationer istället bör ta formen av klubbar.

Längre fram rapporterades att det kinesiska kommunistpartiet anser det vara outhärligt att organisera en vänsterfraktion i Guomindang. *Die Kommunistische Internationale*s ledare är av åsikten att ”alla dessa beslut måste ses över”. Ändå är den grundläggande inriktningen i dessa beslut otvivelaktigt riktig. Det är istället nödvändigt att ”se över” den linje som låter Kinas kommunistiska parti bli kvar som *bihang till Guomindang*.

Är det allmänt sett tillåtet för kommunistiska partier att gå med i icke kommunistiska organisationer? Det finns tillfällen då det är tillåtet, där situationens säregenhet till och med gör ett sådant deltagande nödvändigt. Vi hade till exempel en sådan situation vad gäller det engelska Labourpartiet. Vid sin andra kongress beslutade Komintern att de engelska kommunisterna måste gå med i Labourpartiet. Lenin motiverade denna nödvändighet med situationens säregenhet.

Han sa: ”Vi måste komma ihåg att det brittiska Labourpartiet befinner sig i en väldigt speciell ställning, det är en ytterst speciell sorts parti, eller är rättare sagt inte alls ett parti i ordets vanliga mening. Det består av medlemmar från alla fackföreningarna, och har nu omkring 4 miljoner medlemmar och ger tillräcklig frihet till alla anslutna politiska partier.”

De engelska kommunisterna, fortsatte Lenin, ”åtnjuter tillräckligt mycket frihet att skriva att vissa av Labourpartiets ledare är förrädare, att dessa gamla ledare försvarar borgarklassens intressen, att de är borgarklassens företrädare inom arbetarklassen ... När kommunisterna har en sådan frihet är det deras plikt att ansluta sig till Labourpartiet...”¹⁴ *Men bara under dessa omständigheter*.

Dessutom får vi inte förlora detta ur sikte: Lenin talade inte för att det engelska kommunistpartiet skulle delta i Labourpartiet vid en tidpunkt då revolutionen redan hade kommit igång i England, utan under en relativt ”fredlig” period i Englands liv. Exemplet med den engelska generalstrejken har nyligen visat att förhållandena mellan Labourpartiet och kommunisterna hårdnar så fort rörelsen tilltar.

14 Lenin, ”Speech On Affiliation To The Labour Party”, 6 augusti 1920, *Collected Works*, band 31, s 262 .

Men Kina genomgår en period av revolutionärt uppsving. Rörelsen växer och motsättningarna mellan arbetarklassen och den borgerliga delen av Guomindang ökar också.

Det går givetvis inte att helt enkelt jämföra Guomindang med det engelska Labourpartiet. Å ena sidan dominerar arbetarna i det engelska Labourpartiet. Där handlar det om en enhetsfronttaktik med medlemmar av vår egen klass. Trots det får vi inte glömma dessa ord av Lenin om det engelska Labourpartiet:

Givetvis är de flesta av Labourpartiets medlemmar arbetare. Men huruvida ett parti verkligen är arbetarnas politiska parti beror inte bara på om medlemmarna är arbetare, utan också på vilka som leder det och på innehållet i dess aktioner och politiska taktik. Bara det sistnämnda avgör om vi verkligen har proletariats politiska parti framför oss. Utifrån detta är den enda korrekta ståndpunkten att Labourpartiet är ett helt igenom borgerligt parti, ty trots att det består av arbetare leds det av reaktionärer, och dessutom den värsta sorten som handlar i en helt borgerlig anda.¹⁵

Det engelska Labourpartiets ledare är medbrottslingar till imperialisterna och kallar ofta sig själva för "arbetarimperialister".

I den mån Guomindang arbetar tillsammans med kommunisterna spelar vänster-Guomindang å andra sidan under den nuvarande period objektivet rollen av en anti-imperialistisk faktor. Däri ligger naturligtvis en enorm skillnad. Men på samma gång får vi inte glömma att arbetarna inte dominerar i Guomindang. Hittills har borgerliga element spelat en stor roll i Guomindangs ledning, element som redan imorgon i en eller annan form, i högre eller lägre grad, kan bli imperialismens allierade och medbrottslingar.

Vi måste komma ihåg att Guomindang i sin helhet bara kämpar mot imperialismen fram till en viss punkt. Guomindang kräver att de ojämlika fördrag som påtvingats Kina ska upphävas, att den värsta sortens tullberoende ska avskaffas, men inte mer. Vi måste komma ihåg att England i fråga om tullberoende exempelvis ansåg det möjligt att möta Indien halvvägs, och på så sätt avväpnade en del av den indiska nationella borgarklassen. Vi måste klart inse att höger- och center-Guomindang ivrigt manövrerar i riktning mot en kompromiss med USA, Japan och England, att de kommer att försöka få lån från dem, etc. Det är fullt möjligt att Guomindangledningens nuvarande kamp mot imperialismen snabbt kommer att ersättas av en överenskommelse med den.

Vi får heller inte ha några illusioner om Guomindangs "vänsterledare", i synnerhet inte om Wang Jingwei. I de avgörande ögonblicken kan de visa sig vara inte ett dyft bättre än "vänsterledarna" i det engelska Trade Union Council. Men allt måste göras för att leda in vänster-Guomindang på en revolutionär väg, utan att förvandlas till en svans till vänstern, som själva är svans till högern.

I princip måste frågan vara: de kinesiska kommunisterna kan och måste hålla sig kvar i Guomindang, *men bara under de villkor som Lenin gick med på för att det engelska kommunistpartiet skulle gå in i Labourpartiet*. Hittills har det inte varit fallet.

I den nuvarande militära och politiska situationen kan och måste Kinas kommunistiska parti stanna kvar i Guomindang, men bara för att samla sina styrkor, för att omedelbart samla massorna under sina fanor, för att föra en skoningslös kamp mot höger-Guomindang och sträva efter att de ska utslutas och tillintetgöras. Under de nuvarande omständigheterna är inte vår paroll att lämna Guomindang, utan att *genast tillkännage och förverkliga det kinesiska kommunistpartiets fullständiga och ovillkorliga politiska och organisatoriska oberoende från Guomindang, det vill säga det kinesiska kommunistpartiets fullständiga politiska och organisatoriska självbestämmande*.

Kinas kommunistparti måste öppet deklarerat att det inte längre tar på sig några åligganden som på minsta sätt inskränker dess politiska och organisatoriska oberoende, och att det i den mån som det

tidigare har tagit på sig sådana åligganden nu upphäver dem. I ett manifest och en rad flygblad till folket måste det kinesiska kommunistpartiet lägga fram grunderna till en sådan deklaration. Det kinesiska kommunistpartiet måste omedelbart skapa en dagspress.

Linjen att kommunistpartiet ska stanna kvar i Guomindang till varje pris leder inte bara till okritiska lovtal om Guomindang, inte bara till att klasskampen i Guomindang döljs, inte bara till att man döljer fakta som skriker i högan sky om nedskjutningen av arbetare och bönder och arbetarnas försämrade materiella ställning, utan också till att Kominterns partier direkt förvirras, inklusive Kinas kommunistparti.

Ett stort möte som de franska kommunisterna hade samlat den 23 mars 1927, och där det franska kommunistpartiets ledare, Semard, Monmousseau, Cachin och andra deltog, skickade följande telegram till Guomindang:

Arbetarna i Paris hälsar den revolutionära kinesiska arméns inmarsch i Shanghai. 56 år efter Pariskommunen och 10 år efter den ryska [revolutionen] betecknar den kinesiska kommunen ett nytt skede i världsrevolutionens utveckling.

De franska kommunisterna får tydligen höra att det nuvarande Guomindang är den kinesiska kommunen!

De tyska kommunisternas tidning, *Die Rote Fahne*, tryckte den 17 mars 1927 en bild av Chiang Kai-shek, och framställer honom som ledare för Kinas revolutionära arbetare, utan att förklara för de tyska arbetarna vem Chiang Kai-shek verkligen är. Den 18 mars 1927 rapporterade *Die Rote Fahne* att "det finns tre miljoner kinesiska arbetare i Röda fackföreningsinternationalens led".

En av vårt ryska partis största tidningar, *Bakuarbetaren*, tolkar vårt partis ståndpunkt i den kinesiska frågan på ett sådant sätt att den ger den nationella regeringen rådet "att tillfälligt driva en Brest-Litovsk-politik på den internationella politikens område." (*Bakuarbetaren*, 5 april 1927.)

Bakuarbetaren glömmer att "Brest-politiken" var korrekt *efter proletariatets maktövertagande, efter upprättandet av sovjetrepubliken*. Men vårt parti kunde aldrig ha föreslagit en sådan politik för till exempel Kerenskijns regering. Efter störtandet av [kejsar] Wilhelm slog Scheidemanns och Haases regering också in på en "Brest-politik", men det ledde inte till seger för den proletära revolutionen utan till seger för borgarklassen. När socialdemokrater tillämpar Brest-politiken så betyder det Versailles, och på samma gång borgarklassens seger över den proletära revolutionen. Om Brest-politiken skulle genomföras av Chiang Kai-shek så skulle det innebära en allians med den engelsk-amerikanska imperialismen. *Bakuarbetaren* gör det "lilla" misstaget att likställa Guomindangs regering med en proletär regering. Om man tillåter detta "lilla" misstag så kan man givetvis låta Guomindang krossa arbetarnas strejker, och det kan också kallas den "kinesiska kommunen". Högern och de måttfulla delarna av Guomindang kan mycket väl komma överens med den engelsk-amerikanska imperialismen utan kommunisterna.

Men det största misstaget gör det kinesiska kommunistpartiets sekreterare, kamrat Chen Duxiu, när han den 5 april 1927 skriver under den gemensamma deklarationen mellan Guomindang och Kinas kommunistiska parti. Den säger:

"Även om våra grundläggande åsikter *inte är samma i alla detaljer*, så måste vi vara enade." Att kuva arbetarstrejker, avvärja arbetare och skjuta ned arbetare och bönder är bara "detaljer"!

Dokumentet förnekar ryktena att "kommunistpartiet förbereder sig för att organisera en arbetarregering, att det vill invadera koncessionerna med våld och störta Guomindangs regering." Som om arbetarnas invasion av imperialistiska koncessioner vore samma sak som att störta Guomindangs regering. Det är helt fel. I Hankou ockuperade arbetarna koncessionerna, och det innebar inte alls att Guomindangregeringen störtades. Istället för att höja de revolutionära delarna av Guomindang till samma nivå som arbetarklassens förtrupp, sänker sig det kinesiska kommunistpartiet i denna appell

till Guomindangledarnas ideologiska nivå. Ett sådant sätt att ställa frågan är fyllt av de största faror. Samtidigt uttrycker appellen tanken att kommunistpartiets nuvarande samarbete i Guomindang kan ersättas av en sorts *"allians" mellan de två partierna*. Uppenbarligen krävde en del av kommunisterna det.

Vår ståndpunkt är inte alls att förvandla Guomindang till ett "arbetar- och bondeparti" som ska ersätta och införliva kommunistpartiet. Tanken att vi i Östern inte behöver arbetarpartier utan arbetar- och bondepartier är ett fullständigt brott med Marx' och Lenins teorier. Det har aldrig funnits några "arbetar- och bondepartier" som kunnat försvara arbetarnas sak. Idealet om ett "arbetar- och bondeparti" förverkligades i Georgien av Na Jordania, men alla känner till vilken roll den georgiska mensjevismen faktiskt spelade. Guomindang är en småborgerlig organisation som vi nu stöder *i den mån den kämpar mot imperialismen*. Den speciella situationen tillåter oss till och med att samarbeta inom Guomindang, *om bara vår politiska och organisatoriska självständighet garanteras till 100%*. Men om Guomindangs ledare driver saker och ting till en punkt där Kinas kommunistiska parti inte får möjlighet att arbeta tillsammans med Guomindang under dessa förhållanden (det vill säga under förhållanden av fullständig organisatoriskt och politiskt oberoende), det vill säga om de utesluter kommunisterna ur Guomindang, *så får kommunistpartiet inte backa av rädsla ens för det*. Till och med då kommer det givetvis att tillämpa en blockpolitik mot Guomindang, så länge de kämpar mot imperialisterna. *Men vi får inte för ett ögonblick tappa arbetarpartiets fullständiga politiska och organisatoriska oberoende ur sikte*.

Men det är fullt möjligt att en korrekt taktik från Kominterns och det kinesiska kommunistpartiets sida kommer att göra vänster-Guomindang tillräckligt starkt för att slå tillbaka högern och ge kommunisterna möjlighet att bli kvar i Guomindang under de villkor som specificerats ovan. Men om inte kommunisterna omedelbart och öppet reser frågan om sin fullständiga organisatoriska och politiska självständighet, om kommunisterna inte hjälper folket i vänster-Guomindang att skapa sin egen fraktion mot högern, då är det inte uteslutet att höger-Guomindang kommer att segra politiskt. En sådan seger skulle få förödande konsekvenser för hela den kinesiska revolutionen och skulle överhuvudtaget göra stor skada på världsrevolutionens sak.

Bara en sådan politik kan säkerställa arbetarklassens ledande roll under den kinesiska revolutionen och dra över bönderna och hela småbourgeoisien på dess sida.

På frågan om det är möjligt med proletariats ledande roll under den borgerliga revolutionen svarar vi: ja, om småbourgeoisien i de avgörande ögonblicken lutar åt vänster och inte bara knuffas åt vänster av vår propaganda utan också av en rad objektiva faktorer av ekonomisk, finansiell (krigsbördorna), militär och politisk karaktär, etc. (Lenin, *Against the Stream*.)

Så skrev Lenin 1915.

Bara med hjälp av en riktig, oberoende klasspolitik kan Kinas kommunistiska parti hjälpa småbourgeoisien att luta åt vänster under den kinesiska revolutionen, till proletariats sida.

9. Om parollen om sovjeterna

Efter erövringen av Shanghai är den nationella regeringen för närvarande i besittning av ett territorium med 200 miljoner människor och den förfogar över stora arbetarcentra. Efter att de stora arbetarstrejkerna har väckt bonderörelsen har tidpunkten kommit då parollen om att bygga sovjeterna kan och måste föras fram, parollen om arbetar- och bondesovjeterna i vilka soldaterna i den nationella armén också måste vara representerade, sovjeterna där borgarklassens representanter inte ska släppas in. Redan Kominterns andra kongress (jämför ovan) talade om behovet att sprida tanken på sovjeterna även i öst och skapa dem så fort tillfälle uppstod. Denna tidpunkt har anlänt i Kina. Bara uppbygget av sovjeterna kan förbereda och garantera en icke-kapitalistisk utveckling i Kina. Bara uppbygget av

sovjeterna kan skapa bättre former för arbetarklassens ledning över hela den nationella befrielse- rörelsen i Kina. Bara sovjeterna kan skingra den gamla borgerliga regeringsapparaten och börja skapa en ny, ty ännu så länge styr i själva verket de gamla ämbetsmännen.

Sovjeternas nuvarande plattform skulle kunna bli ungefär denna:

1. Nationalisering av jordegendomar (detta krav fanns också i Sun Yat-sens första program. Det måste tolkas i verkligt bolsjevikisk mening).
2. En verklig jordbruksrevolution (inte bara en reform) med allt vad det innebär, det vill säga att fattig- och småböndernas fullständigt befrias från sina arrenden och skulder, att alla rester av feodalism undanröjs, etc. (Guomindangs senaste program är ytterst vagt: (1) hård reglering av skattesatserna, (2) avskaffande av alla specialskatter, (3) omorganisering av landsbygdsadministrationen, (4) förbättrade villkor för bönderna, (5) upplösning av alla väpnade avdelningar som bildats mot bönderna, (6) förbud mot ocker, (7) införande av maximala arrenden, etc, etc. I alla händelser är detta inte ett jordbruksrevolutionärt program.)
3. Nationalisering av järnvägarna.
4. 8-timmarsdag för arbetarna (och en hel rad andra arbetslagar).
5. Upphäva de "ojämlika fördragen" och också resa frågan om utlandsskulden.
6. Konfiskering av (stora och medelstora) kinesiska verkstäder och fabriker. Nationalisering av de kinesiska bankerna om deras ägare kämpar mot den nationella revolutionen.
7. På sikt konfiskering av utländska verkstäder och fabriker, koncessionerna liksom plantager och andra jordegendomar, etc. Att köpa ut dessa utlänningar kan vara tillåtet om de går med på överenskommelser, och konfiskering kan tillämpas mot de som deltar i interventionen.
8. Skapa en reguljär och verklig Röd armé, det vill säga en arbetar- och bondearmé som leds av arbetare och inte karriärofficerare (de sistnämnda måste dras med och utnyttjas i samma anda som de ryska erfarenheterna under de första revolutionsåren).
9. Beväpna arbetarna.
10. Kvinnans frigörelse.
11. En rad lagar som utrotar resterna av feodalismen.

Sovjeterna i Kina måste givetvis anpassa till kinesiska förhållanden, det vill säga att närhelst det är nödvändigt "anpassa dem till förkapitalistiska förhållanden" (Lenin). Under de nuvarande förhållanden kan och måste den överväldigande majoriteten av befolkningen ha tillgång till de kinesiska sovjeterna, framförallt den överväldigande majoriteten av bönderna. Sovjeterna i Kina kan under den nuvarande perioden inte vara organ för proletariats diktatur, utan organ för proletariats, böndernas och den fattiga stadsbefolkningens diktatur.

Som nästa paroller för bönderna måste vi nu resa följande:

1. Avskaffa arrendena eller minska dem åtminstone genast till hälften.
2. Förbjud olagliga skatter och indrivningar.
3. Bort med aristokratin!
4. Avväpna Min Tuan.
5. Beväpna bönderna.

Det är också nödvändigt att beväpna revolutionen organisatoriskt, det vill säga skapa sovjeterna som revolutionens verkliga centrum (sovjeterna kan bli arena för både Guomindang och kommunisterna). Om vi följer en korrekt politik kommer de folkmassor som sympatiserar med Guomindang

att stöda tanken att bygga sovjeter. Närhelst vi lyckas erövra städernas administration måste kommunisterna göra allt för att beväpna arbetarna och omvandla de kommunala organen till stödjepunkter för den revolutionära rörelsen och fördjupa rörelsen mot borgarklassen och de stora jordägarna.

Man kan räkna med att det i händelse av seger för sovjeterna i Kina också kommer att bli nödvändigt med ett "kinesiskt NEP" med till en början ännu större eftergifter till småbourgeoisien.

Kinas kommunistiska parti måste gå på offensiven med en öppen och bred propaganda för sovjeter och för det program som anges ovan, utan att på något sätt låta Guomindang binda dess händer i detta avseende. Det vore en verklig politisk prövning för vänstern i Guomindang. Det skulle också innebära att det kinesiska kommunistpartiet uppnår ett verkligt politiskt och organisatoriskt oberoende. Det skulle också betyda en verklig fördjupning av arbetar- och bonderörelsen i Kina. Det skulle skapas en verklig kraft mot imperialisterna och en verklig garanti för att den nuvarande kampen inte i slutändan förvandlas till enbart en kamp mellan nord och syd utan något djupare socialt innehåll.

De engelska och amerikanska imperialisternas slakt kan man inte stoppa genom att överge försöken att höja rörelsen till en högre nivå. Imperialisterna kommer bara att bli nöjda om alla uppgifter överlämnas till Guomindangs höger, det vill säga till borgarklassen, som imorgon kommer att omvandlas till imperialismens organ. Imperialismens angrepp kan bara stoppas om ännu större massor av arbetare och bönder reser sig, om de beväpnas, om sovjeter skapas som kan organisera tiotals och hundratals miljoner kinesers motstånd mot imperialismen under parollen: seger eller död!

10. Den kinesiska revolutionens internationella och inhemska ställning

Den kinesiska revolutionen håller på att bli den internationella imperialismens samlingspunkt. Här är den punkt, den plats, där den internationella imperialismen (för tillfället i liten utsträckning) har samlat sina väpnade militära krafter. Här börjar konturerna till en enhetsfront mellan de största ländernas imperialister visa sig, om än långtifrån fast upprättad. Massakern i Nanking visa hur bestialisk den internationella imperialismen blir så fort den varseblir den kinesiska revolutionens första stora segrar.

En fullständig seger för den kinesiska revolutionen hotar imperialisterna:

- (a) med direkt förlust av miljarder (koncessioner etc),
- (b) med förlust av marknader, i synnerhet under denna epok då frågan om marknader blir avgörande,
- (c) att den revolutionära "smittan" sprider sig till Indien, Indokina, etc.

Det förklarar också varför den amerikanska imperialismen, som fram till nu bäst förstått hur den skulle dölja sin fiendlighet mot den kinesiska revolutionen med hjälp av yttre välvillighet, synbarligen överger sin förhållande inställning.

Närvaron av betydande väpnade styrkor från den internationella imperialismen i Kinas hamnar, i kolonin i Shanghai, etc, skapar en oerhört svår situation för den kinesiska revolutionen. Det finns inget tvivel om att med en korrekt och djärv politik från den kinesiska revolutionens sida, så kommer imperialisternas brutalitet bara att släppa lös ännu större krafter i Kina, det kommer bara att leda till att de imperialistiska arméernas "tillförlitliga" delar faller samman, och framkalla ett utbrott av ilska bland arbetarna i Europa och USA. Bara på detta sätt kan imperialisternas enhetsfront avvärjas. Hursomhelst kan bara arbetarklassens ledning garantera framgång i denna spända och tunga atmosfär.

I april 1922 skrev Lenin:

Och i Indien och Kina sjuder det. Det är mer än 700 miljoner människor. Tillsammans med de angränsande asiatiska länder som helt liknar dem utgör de mer än hälften av världens befolkning. Där närmar sig oemotståndligt och snabbt år 1905 – med den stora och väsentliga skillnaden att 1905 års revolution i Ryssland kunde, åtminstone till en början, utvecklas isolerat, dvs utan att andra länder genast drogs med, medan de växande revolutionerna i Indien och Kina redan nu dras in i, redan nu har dragits in i den revolutionära kampen, i den revolutionära rörelsen, i världsrevolutionen.¹⁶

Om Lenin 1922 var av uppfattningen att Kina ”sjuder”, vad skulle han ha sagt idag, 1927?

Den kinesiska revolutionen kan bara segra om den drar med andra länder i revolutionen, om den drar in dem ”i världsrevolutionen”.

Först när den övergår till kamp för sovjeter kan den kinesiska revolutionen få största möjliga sympati och stöd från det internationella proletariatet. ”För kinesiska sovjeter” – denna appell kommer att få mycket större förståelse och stöd från det internationella proletariatet än ”För Guomindang”.

Oavsett hur stor vacklan må vara eller försöken att skjuta höger-Guomindang i förgrunden som mer ”acceptabelt” för den internationella imperialismen, som möjlig ”medlare”, etc, så kan sådana försök bara förstöra saken.

Chiang Kai-shek såg inte Norra expeditionen som en revolutionär expedition mot kontrarevolutionen, utan mer som en strategisk åtgärd som skulle underlätta det isolerade Kantons ställning. Det är inte Chiang Kai-sheks förtjänst att arbetarnas och böndernas kraftfulla rörelse åtminstone delvis förvandlade denna expedition till en revolutionär expedition mot kontrarevolutionen. Massorna, miljontals arbetare och tiotals miljoner bönder, fyllde den nationella kampen med ett socialt, revolutionärt innehåll, mot Guomindangs och i alla fall höger-Guomindangs ledare. De händelser som åtföljde Norra expeditionen, massornas resning, deras utbrott, visar hur mycket lättantändligt material det finns i Kina, vilken outtömlig källa till styrka det finns i den kinesiska revolutionen, hur stora möjligheterna är att fördjupa den kinesiska revolutionen och ge den ett enormt uppsving.

Den kinesiska revolutionens utländska och inhemska ställning hänger nära samman.

Imperialisterna utvidgar under den nuvarande perioden sin taktik på två fronter.

Å ena sidan förbereder de ett direkt krig mot den nationella revolutionära rörelsen, och har redan delvis påbörjat det. Det samlas en krigsflotta i Kinas hamnar. Strategiska punkter ockuperas. Trupper förs in i allt större antal. Bombningen av Nanking är inte bara en enstaka händelse, utan innebär en blodig ”inledning” som kan följas av en fruktansvärt blodig fortsättning. Det genomförs febrila militära förberedelser inte bara i Shanghai, utan också i Kanton. Det är inte uteslutet att de kastar maskerna redan under följande period, och att den utländska imperialismen kommer att genomföra en öppen straffexpedition mot den kinesiska revolutionen, och utan att bekymra sig kommer att försöka inrätta Zhang Zuolin och deras andra direkta ombud ”som Kinas härskare”.

Å andra sidan skulle imperialisterna hellre komma överens med de ”moderata” (inte bara de tydliga höger-) elementen i Guomindang, och de arbetar mot detta mål, inte bara med hjälp av mutor och ”smekningar” utan också med hjälp av hotelser, ultimatum, etc. USA, Japan och Frankrike skulle utan tvivel föredra en ”fredlig” överenskommelse med de ”moderata”, en splittring av den nationella rörelsen och en ”kompromiss”, så att formerna för utsugningen av Kina skulle ändras något men inte dess innersta natur. När det kommer till kritan skulle också den engelska imperialismens mest ansvarsfyllda kretsar föredra denna väg. De imperialistiska arméer som skickades till Shanghai kom för sent för att hjälpa Sun Chuanfang, men i rätt ögonblick kan de nu bli allierade till Guomindangs höger.

16 Lenin, *Till Pravdas tioårsjubileum*, på marxistarkiv.se, s 1.

Den kinesiska revolutionen måste se båda dessa faror. Det finns bara ett sätt att övervinna dem: att få alla arbetare och alla de tiotals miljonerna bönder på fötterna, ge den nationella rörelsen en klart uttryckt samhällelig karaktär, inte vara rädd för att skrämma bort borgarklassen, energiskt gå framåt på vägen mot att skapa sovjeter, omedelbart driva jordbruksrevolutionen framåt, omedelbart förkunnna 8-timmarsdagen, omedelbart ge städernas och landsbygdens fattiga verklig hjälp på bekostnad av de rika och välbeställda, ge hela rörelsen den allra starkaste knuff framåt genom att bryta de borgerliga banden. Bara på detta sätt kan imperialisternas offensiv slås tillbaka. Bara på detta sätt kan högern och de ”måttfulla” förrädarna i Guomindangs läger oskadliggöras. Bara på detta sätt kan den kinesiska revolutionen räddas. Bara en sådan lavin kan stoppa de utländska imperialisterna. Försöken att agera på ett sådant sätt att den kinesiska borgarklassen ”inte skräms bort”, så att högern och de moderata Guomindangledarna ”inte tillbakavisas”, så att den utländska borgarklassen ”inte blir irriterad”, kommer bara att förstöra allting. Så fort imperialisterna ser dessa försök kommer de att bli tio gånger mer oförskämda och de borgerliga delarna av Guomindang kommer att begå förräderi.

Medan vi gör allt för att mobilisera det internationella proletariatet mot krigsfaran måste vi på samma gång hjälpa den kinesiska revolutionen att ta ett bestämt steg framåt, att höja sig, utan rädsla för att slunga in den kinesiska borgarklassen i reaktionens läger.

Argumentet att den kinesiska borgarklassen ”inte kan” förråda de kinesiska arbetarna eftersom den ”behöver dem för att kämpa mot den utländska imperialismen” är ett mensjevikiskt argument. Mensjevikerna sa alltid att den ryska borgarklassen verkligen skulle vilja förråda arbetarna, men att den ”inte kunde” det eftersom ”den behöver dem för att kämpa mot tsarismen” (nu när Martynov har anslutit sig till bolsjevikpartiet upprepar han samma mensjevikiska banaliteter vad gäller den kinesiska revolutionen som han förkunnade vad gäller den ryska revolutionen när han var mensjevik). Den kinesiska borgarklassen började i själva verket förråda den nationella revolutionära rörelsen (för att inte tala om den proletära rörelsen) så fort den såg att arbetarklassen inte bara ville vara ett verktyg i dess händer mot den utländska borgarklassen, utan också ställde upp sina egna oberoende uppgifter. Den kinesiska revolutionen kan bara segra under proletariatets herravälde.

En konsekvent revolutionär politik mot den utländska imperialismen förutsätter en konsekvent revolutionär politik mot den kinesiska borgarklassens ledare, det vill Guomindangs höger, och vice versa.

Så länge det högsta befälet ligger i Chiang Kai-sheks händer, så länge de viktigaste regeringsposterna ligger i Guomindangs händer, så länge borgarklassens representanter har sina viktigaste stödjepunkter i Guomindangs centralkommitté, så länge befinner sig revolutionens sak hela tiden i ständig fara. Under de nuvarande omständigheterna är förräderi inifrån (oavsett om det är direkt eller indirekt, snabbt eller långsamt) mycket farligare för den kinesiska revolutionen än bombningarna av Nanking och ockupationstrupperna i Shanghai. Om Sun Yat-sens tidigare medkämpe Chiang Tsu-ming kunde gå över till kontrarevolutionen, så varför skulle det vara omöjligt för Chiang Kai-shek, som redan har visat sig vara arbetarnas och böndernas fiende, som hela den imperialistiska pressen satsar på, angående vilken imperialismens mest inflytelserika organ hävdar att han sitter i hemliga förhandlingar med Zhang Zuolin? Lämna kvar det högsta befälet i händerna på denna person (om än under viss kontroll) så kommer det att bli så obeslutsamt att det är ett symptom på de allra största inre faror. Om kommunisterna tar ens det minsta politiska ansvar för detta, så beträder de en mycket bråddjup väg. De måste genast lämna den.

11. Den internationella situationen i sin helhet

Den senaste periodens händelser har om och om igen bekräftat hur relativt hela stabiliseringen av den internationella kapitalismen är. Situationen i Kina är lika spänd som en fiolsträng. Oavsett hur nästa period kommer att utvecklas, så kommer jämvikten i världen hursomhelst att bli alltmer oviss.

Perspektivet på ett nytt krig (eller nya krig) kommer allt närmare. Det samlar sig allt mer explosivt krut inom världspolitiken.

Omringningen av Sovjetunionen blir allt tydligare. Chamberlains senaste not är inte bara en "tidningsföljetong", inte bara ett "ben som kastats till mörkermännen" (skillnaderna mellan de två delarna av de engelska konservativa ska i allmänhet inte överdrivas), utan otvivelaktigt diplomatiska förberedelser för mer energiska åtgärder. Denna not är ett "snitt" vars syfte är att tillåta den engelska diplomatin att i ett lämpligt ögonblick övergå till alltmer verkningsfulla metoder. Notens är en länk i en hel politisk kedja.

Den enhetsfront som den amerikanska och engelska imperialismen förbereder i Kina kan under vissa omständigheter bli ödesdiger även för Europa.

En viss förstärkning av den delvisa stabiliseringen av situationen i Tyskland leder till en förstärkning av den tyska borgarklassens "västliga" sympatier. Ju ivrigare den tyska diplomatin har varit på senare tid, desto klarare är det att det ögonblick närmar sig då den också på ett eller annat sätt kan ansluta sig till den antisovjetiska fronten.

Den italienska fascismen har helt och hållet hamnat inom Englands inflytelsesfär (erkännandet av Rumäniens annektering av Bessarabien). I Litauen genomfördes en fascistisk statskupp, utan tvekan med godkännande från England. I Polen skärps klassmotsättningarna, som med alla andra förhållanden oförändrade kan skynda på Pilsudskis äventyrliga planer. Under sådana förhållanden är de ickeaggressionspakter som har slutits med Lettland och som förbereds med Polen, naturligtvis inte alls någon verklig säkerhet för Sovjetunionen, även om de verkligen har en viss positiv betydelse för Sovjetunionen.

Angreppen på Sovjetunionens institutioner i Beijing och andra kinesiska storstäder organiserades utan tvekan av England och hade också ett visst stöd från USA. De är länkar i en hel kedja av medvetna provokationer, som Sovjetunionen givetvis varken har haft eller kommer att ha något med att göra. Man räknade med att kuppen i Beijing skulle framkalla skarpa åtgärder från sovjetregeringen i Manchuriet, och på så sätt dra in Japan i kampen mot Sovjetunionen och befria Englands och USA:s händer. Men man räknar också med att det bland annat ska underlätta högerns arbete i Guomindang och framförallt skrämna Guomindangs mest återhållsamma ledare. Det är heller inte omöjligt att Chamberlain, med hänvisning till "dokument" som hittas på efter angreppen och arresteringarna av våra kamrater av trupperna i norr, kommer att vidta nya mått och steg i kampen mot oss, kommer att hitta på en kampanj i hela den borgerliga världspressen, och kanske gå så långt att han bryter de diplomatiska förbindelserna med Sovjetunionen.

Det kommer att bli lätt för Chamberlain, speciellt som de brittiska fackföreningarnas ledning [General Council] uppenbarligen är beredd till all sorts uselhet. Dagen efter den anglo-ryska kommitténs "hjärtligen" överläggningar i Berlin förkunnade General Council, tillsammans med Labourpartiets centralkommitté, att de djupt beklagade "förolämpningarna mot den brittiska fanan i Kina" och föreslog att "konflikten" med den nationella regeringen skulle underställas Nationernas förbund, det vill säga samme Chamberlains beslut.

Vårt svar på imperialisternas agerande måste vara tvåfaldigt: (1) å ena sidan inte gå i fällan att besvara provokationerna med lugn, återhållsamhet och fortsatt fredspolitik, och (2) på samma gång göra allt för att fördjupa massrörelsen i Kina, väcka allt större delar av de arbetande mot imperialisterna, mot deras hantlangare i norr och mot höger-Guomindang.

På det hela taget har den internationella situationen blivit mer spänd än på länge.

Den kinesiska frågan är på väg att bli den viktigaste frågan för världsrevolutionens omedelbara öde. Den kan få ett direkt inflytande över Sovjetunionens omedelbara öde. Nu har det ögonblick anlänt som Lenin förutsåg när han skrev i sitt politiska testamente:

För att vår existens skall säkras till nästa militära sammandrabbning mellan den kontrarevolutionära imperialistiska Västern och den revolutionära och nationalistiska Östern, mellan världens mest civiliserade stater och de österländska efterblivna staterna, vilka emellertid utgör flertalet, måste detta flertal hinna tillägna sig civilisation. Vi har också för litet civilisation för att omedelbart kunna gå över till socialism, trots att de politiska förutsättningarna härför är förhanden.¹⁷

Huruvida vi får ”ett andra uppskov”, huruvida det nya korståget mot Sovjetunionen kommer att misslyckas, precis som det ”bröt samman till följd av motsättningarna i kontrarevolutionärernas läger i väst och öst, i de österländska och västerländska utsugarnas läger, i Japans och Amerikas läger”¹⁸ – det var dessa saker Lenin gav störst vikt.

Det är därför det allra största ansvar nu ligger på vårt parti och hela Komintern.

De taktiska problemen för närvarande är huvudsakligen dessa:

1. Jämsides med att ur varje synvinkel ge hjälp till den kinesiska revolutionen, måste vi på samma gång göra allt för att förhindra den internationella imperialismen att utvidga en öppen intervention i söder.
2. Precis som tidigare måste Sovjetunionen föra en fredspolitik, uppmuntra de arbetande i alla länder att försvara fredens sak som nu befinner sig i mycket stor fara.
3. Samtidigt måste allt göras för att driva den kinesiska revolutionen framåt så långt som möjligt, och uppbjuda alla krafter så att den inte bara får en nationell utan också en djupt social karaktär.
4. I detta syfte måste vi försöka skapa verkliga centrum för arbetar- och bondemassornas revolutionära rörelse i Kina, nämligen sovjeter.
5. Kinas kommunistiska parti måste till varje pris få hjälp att uppnå verkligt politiskt och organisatoriskt oberoende. Allt som binder och begränsar det kinesiska kommunistpartiets självständighet måste undanröjas.

* * * *

Avväpningen av arbetarna i Shanghai, de nationella arméernas befälhavares nedskjutning av arbetarna i Shanghai, arresteringen av ordföranden för Shanghais fackföreningsledning, avväpningen av arbetarna i andra städer i Kina – allt detta är händelser av största betydelse.

Guomindangs nuvarande ledare har direkt övertagit de kinesiska Cavaignacs roll. Nedskjutningen och avväpningen av arbetarna i Shanghai leder ur internationell synvinkel direkt till de utländska imperialisternas famn. De senaste händelserna bekräftar fullständigt den linje som utvecklats i detta dokument.

Moskva, 14 april 1927, G Zinovjev

¹⁷ Lenin, *Hellre mindre men bättre*, på marxistarkiv.se, s 8.

¹⁸ *Ibid*, s 7-8.